

Majava Hanna-Reetta & Niskanen Marjo

**YHDEN VANHEMMAN PERHEET PÄIVÄHOIDON ASIAKKAANA
PYHÄJÄRVELLÄ**

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu & Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmi
Sosiaalialan koulutusohjelma & Hoitotyön koulutusohjelma

Tekijät: Majava Hanna-Reetta ja Niskanen Marjo

Opinnäytetyön nimi: Yhdenvanhemman perheet päivähoidon asiakkaana Pyhäjärvellä
Työn ohjaajat: Huttunen Riikka & Kokko Seija, Oulun ammattikorkeakoulu, Hyvönen
Katrina ja Jauhiainen Annikki, Savonia-ammattikorkeakoulu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2015
liitesivua

Sivumäärä: 43+12

Opinnäytetyössä kuvailtiin asiakkaiden kokemuksia, miten yhden vanhemman perheet saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta tai muilta tahoilta. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Pyhäjärven päivähoiton kanssa. Aineisto kerättiin neljältä yhden vanhemman perheen vanhemmalta teemahaastattelulla. Teemahaastattelussa kerätyt haastattelunauhut litteroitiin, eli kirjoitettiin haastattelut puhtaaksi sanasta sanaan. Aineisto analysoitiin teemoittelemalla.

Opinnäytetyössä käsittelemme vanhemmuuden tukemista yleisellä tasolla, koska vertaillaessa yksinhuoltajaperheitä kahdenhuoltajan perheisiin, ei niiden yleisessä toimivuudessa ole merkittäviä eroavaisuuksia. Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa päivähoiton henkilökuntaa työskentelyssään ja kasvatuskumppanuuden syntyminen henkilöstön ja vanhempien välille mahdollistaa laadukkaan ja tavoitteellisen hoidon lapselle. Päivähoiton ja muiden tahojen saumaton yhteistyö tukee perheitä kokonaisvaltaisesti sekä pystyy vastaamaan perheen tuen tarpeisiin mahdollisimman kattavasti.

Tutkimustulosten mukaan Pyhäjärven päivähoito tukee yhden vanhemman perheiden vanhempia vaihtelevasti. Vanhemmat olivat tyytyväisiä Pyhäjärven päivähoiton palveluihin ja kokevat saavansa sieltä apua ja tukea aina pyydettyä. Vanhemmat toivat esiin kehittämisideoita siitä, kuinka Pyhäjärven päivähoitopalveluita voitaisiin kehittää. Vanhemmat kokivat ikäväksi asiaksi sen, että kasvatuskumppanuus ei toteudu kokonaisvaltaisesti. Vanhemmat kokivat esimerkiksi luottamuspulaa hoitohenkilökuntaa kohtaan. Vanhemmat toivat myös esille, että perheiden ja päivähoiton yhteistyötä voitaisiin kehittää muun muassa pitämällä yhteisiä päiviä päivähoitossa, joihin vanhemmillakin olisi mahdollisuus osallistua.

Tutkimustuloksemme ovat hyödynnettävissä käytännössä esiin nousseiden kehittämisideoiden kautta. Vanhemmat toivoivat, että päivähoito lisäisi yhteistyötä vanhempien kanssa. Kehittämisideaksi vanhemmat ehdottivat myös päivähoiton henkilökunnan lisäkouluttamisen, mm. kuinka vanhempien hyvinvointia ja jaksamista päivähoitosta käsin voidaan tukea. Tutkimuksemme avulla Pyhäjärven päivähoito saa arvokasta tietoa yhden vanhemman perheiden kokemuksista, kuinka heidän tuen tarpeisiin vastataan.

Asiasanat: Kasvatuskumppanuus, yhden vanhemman perheet, päivähoito, perheneuvola

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences & Savonia University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services & Degree Programme of Nursing

Authors: Majava Hanna-Reetta and Niskanen Marjo

Title of thesis: Single-parent families with day care clients in Pyhäjärvi

Supervisors: Huttunen Riikka and Kokko Seija, Oulu University of Applied Sciences,
Hyvönen Katrina and Jauhiainen Annikki, Savonia University of Applied Sciences

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2015

Number of pages: --

43+12 appendix pages

The thesis studied customers' experiences about how single-parent families receive parenting support from day care, or other authorities. Thesis was carried out in collaboration with Pyhäjärvi day care. The data were collected from theme interviews made with four single-parents. The interviews were individual interviews, and thus the parents' anonymity was secured. In this research the inductive content analysis method was used. Data collected by theme interviews were transcribed, i.e. tapes were transcribed word by word. The data were analyzed by themes.

The thesis is dealing with support for parenting in general terms, as a comparison of single-parent families to two-parent families, there are no significant disparities in their general work-volume of. Early childhood education plan guides the day care staff in their work and the emergence of the educational partnership allows the staff and parents for a child a high-quality and targeted day care. Seamless co-operation between day care and others supports families holistically and will be able to meet the needs of family support as comprehensively as possible.

According to the results the day care in Pyhäjärvi supports single-parent families' parents in varying degrees. Some of the parents have been pleased with Pyhäjärvi day care services and feel that they get their help and support whenever requested. Some parents highlighted ideas about how daycare services in Pyhäjärvi could be developed. Parents felt that it is sad that educational partnership is not carried out comprehensively. Some of the parents also felt lack of confidence toward the day care staff. Parents also pointed out that co-operation between families and day care could be improved, for example by organizing activity days of day care when parents could participate as well.

The research findings can be used in practice in everyday life. The parents hoped that the care would increase co-operation with parents. Development idealized parents also suggested day-care personnel additional training, among others how parents' well-being and coping with day care by hand can be supported. This research allows the day care in Pyhäjärvi to get valuable information on single-parent families' experiences and how the needs for their assistance are responded.

Keywords: Educational partnership, single-parent families, day care, family clinic

SISÄLLYS

ABSTRACT	3
SISÄLLYS	4
1 JOHDANTO	6
2 VANHEMMUUDEN TUKEMINEN	7
2.1 Vanhemmuuden tukeminen ja yksinhuoltajuus.....	8
2.2 Hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukeminen	9
2.3 Tukea riittävän hyvään vanhemmuuteen	10
3 PÄIVÄHOITO JA YKSINHUOLTAJUUS	12
3.1 Varhaiskasvatussuunnitelma	12
3.2 Kasvatuskumppanuus.....	13
3.3 Moniammatillinen yhteistyö päivähoitossa.....	14
3.4 Neuvola päivähoiton yhteistyökumppanina	15
3.5 Kasvatus- ja perheneuvolat sekä muut päivähoiton yhteistyötahot	16
4 PÄIVÄHOITOPALVELUT PYHÄJÄRVELLÄ	17
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	19
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
6.1 Laadullinen tutkimus.....	21
6.2 Kohderyhmä ja aineiston keruu.....	21
6.3 Aineiston analyysi.....	23
6.4 Tutkimuksen aikataulu, kustannukset, raportointi ja julkistaminen	24
7 TUTKIMUSTULOKSET	25
7.1 Päivähoidosta saatu tuki ja vanhempien kehittämisideat	25
7.2 Muut tukea tarjoavat tahot.....	31
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	34
8.1 Vanhempien kokemukset päivähoitosta saadusta tuesta.....	34
8.2 Toiveet vanhemmuuden tukemiseen päivähoitossa	35
8.3 Muut vanhemmuutta tukevat tahot	35
8.4 Pohdinta.....	36
8.5 Luotettavuus ja eettisyys	37

8.6 Jatkotutkimusaiheet ja kehittämisideat	38
8.7 Opinnäytetyöprosessi ja ammatillinen kehitys	39
LÄHTEET	40
LIITTEET.....	44

1 JOHDANTO

Vuonna 2013 yhden vanhemman perheitä oli Suomessa 118 315, määrä kaikista lapsiperheistä oli tuolloin siis 20,5 % (Yhden vanhemman perheiden liitto 2014, hakupäivä 2.12.2014). Nykypäivänä yksinhuoltajuuden lisääntyessä on siitä tullut hyväksytympi perhemuoto, eikä yksinhuoltajuutta enää nähdä niin suurena uhkana lapsen kehitykselle ja kasvulle, ennemminkin yksinhuoltajuus nähdään enemmän mahdollisuuksia avaavana, kuin riskitekijänä (Broberg & Tähtinen 2009, 1566157).

Käsitlemme opinnäytetyössämme vanhemmuuden tukemista yleisesti, koska vertailtaessa yksinhuoltajaperheitä kahden huoltajan perheisiin, ei niiden yleisessä toimivuudessa ole merkittäviä eroavaisuuksia. Yhden vanhemman perheille vanhemmuus ja kasvatukset ovat kuitenkin haasteellisempia kuin kahden vanhemman perheille. Perheen tukiverkostot ja sosiaaliset suhteet vaikuttavat perhettä kannatteleviin voimavaroihin ja vanhempien jaksamiseen. Tukiverkoston kuuluvat esimerkiksi isovanhemmat, sisarukset, lähimmät ystävät sekä neuvolatyöntekijä. Oikeanlaiset vuorovaikutussuhteet ja tiivis yhteistyö perheen sidosryhmien kanssa vaikuttavat positiivisesti lapsen kehitykseen ja näin ollen antavat tukea vanhemmuuteen. (Broberg & Tähtinen 2009, 1606165 & Keskinen 2004, 77.)

Pyhäjärvi on osallistunut *Lapsen hyvä arki 2-hankkeeseen*. Hankkeen yhtenä päätavoitteena on ollut edistää lasten ja perheiden hyvinvointia sekä parantaa lasten ja perheiden palveluiden laatua ja vaikuttavuutta (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 2013, hakupäivä 23.11.2013.) Lapsen hyvä arki 2-hankkeen innoittamana tutkimuksen aiheeksi valikoitui yhden vanhemman perheet ja heidän kokemukset päivähoidosta vanhemmuuteen saadusta tuesta. Myös tulevaisuuden työpaikkahaaveemme lisäävät mielenkiintoamme tutkittavaan aiheeseen. Toinen meistä haaveilee työskentelevänsä mielenterveys- ja päihdehoitotyössä ja toinen päiväkodissa, lastentarhanopettajana. Vanhemman hyvinvointi näkyy myös lapsen hyvinvointina, joten mielestämme on ehdottoman tärkeää taata jokaiselle vanhemmalle tuki lapsen kasvatuksessa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on ollut saada selville, millaista tukea yhden vanhemman perheet ovat päivähoidolta saaneet ja millaisia toiveita heillä asian suhteen on. Li-

säksi haimme vastausta myös siihen, miltä muilta tahoilta he ovat tukea saaneet. Työn tavoitteena on antaa toimeksiantajallemme kokemusperäistä tietoa siitä, kuinka hyvin päivähoito vastaa asiakkaidensa tarpeita sekä mahdollinen kehittämisidea päivähoitopalveluiden parantamiseksi asiakaslähtöisempään suuntaan. Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja aineistonkeruumenetelmänä käytimme teemahaastattelua.

2 VANHEMMUUDEN TUKEMINEN

Vanhemmuuden tukeminen on nykyaikana paljon esillä oleva asia. Yhteiskunnassa sekä perheiden lähipiirissä tapahtuvat muutokset aiheuttavat paineita vanhemmille, esimerkiksi perhe-elämän ja työn yhteensovittaminen sekä perheen voimavaroja heikentävät tekijät aiheuttavat paineita toimivalle vanhemmuudelle. Perheen tukiverkostot ja sosiaaliset suhteet vaikuttavat perhettä kannatteleviin voimavaroihin ja vanhempien jaksamiseen. Tukiverkoston kuuluvat esimerkiksi isovanhemmat, sisarukset, lähimmät ystävät sekä neuvolatyöntekijä. Oikeanlaiset vuorovaikutussuhteet ja tiivis yhteistyö perheen sidosryhmien kanssa vaikuttavat positiivisesti lapsen kehitykseen. (Keskinen 2004, 77.)

2.1 Vanhemmuuden tukeminen ja yksinhuoltajuus

Käsitlemme vanhemmuuden tukemista yleisesti, koska vertailtaessa yksinhuoltajaperheitä kahden huoltajan perheisiin, ei niiden yleisessä toimivuudessa ole merkittäviä eroavaisuuksia. Yhden vanhemman perheille vanhemmuus ja kasvatus ovat haasteellisempaa kuin kahden vanhemman perheillä, koska usein yksinhuoltajat joutuvat luopumaan esimerkiksi omista harrastuksistaan. Tällöin oman ajan puute voi uuvuttaa vanhempaa. Vanhemmuutta tuettaessa täytyy tukeminen lähteä jokaisen perheen yksilöllistä tarpeista ja toiveista. (Broberg & Tähtinen 2009, 160-165 & Keskinen 2004, 77.)

Perheen kanssa yhteistyötä tekevän ammattilaisen tulee kuitenkin ymmärtää, että yksinhuoltajaperheiden toimivuudelle voivat kaksinkertaiset vaatimukset asettaa suuriakin haasteita. Kaksinkertaisia vaatimuksia ovat muun muassa asiat, jotka kahden huoltajan perheissä jakautuvat tasapuolisesti molemmille huoltajille. Tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että yksinhuoltajat ovat kokeneet vähemmän ongelmia perheenjäsenten vuorovaikutuksen ja ongelmanratkaisujen suhteen verrattuna kahden huoltajan perheisiin. Yleisesti voikin todeta, että yksinhuoltajat näkivät perheensä toimivuuden positiivisessa valossa. (Broberg & Tähtinen 2009, 168.)

Perheen toimivuuden heikentymiseen voivat vaikuttaa erilaiset kriisit, esimerkiksi vanhempien ero, sairastumiset, taloudelliset ongelmat tai mielenterveysongelmat (Keskinen 2004, 78.) Ammattilaisen tulee osata tunnistaa erilaiset riskitekijät, jotta vanhempaa ja perhettä voidaan tukea oikealla menetelmällä, oikeaan aikaan. Perheen oikeanlaisen vuorovaikutussuhteen tukeminen ja kielteisen vuorovaikutussuhteen kierteen katkaiseminen on tärkeää, jottei lapsen tarvitse kantaa ylimääräistä huolta perheenjäsenistään.

Vanhemman riittämättömyyden ja keinottomuuden tunne tulee ottaa vakavasti ja pyrkiä tukemaan vanhemman psyykettä ja tarvittaessa osata ohjata oikeanlaisen avun piiriin. (Keskinen 2004,78.)

2.2 Hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukeminen

Mielenterveydellä tarkoitetaan yksilön psyykkisiä toimintoja ylläpitävää voimavaraa. Positiivinen mielenterveys tarkoittaa ihmisen henkisen hyvinvoinnin tasapainotilaa, jolloin ihminen kykenee työskentelemään ja toimimaan normaalista poikkeamattomalla tavalla. (Hietaharju & Nuutila 2010, 12613.) Ihmisen mielenterveyteen vaikuttavia tekijöitä ovat perimä ja biologiset tekijät, sosiaaliset ja yhteiskunnan rakenteelliset tekijät sekä kulttuuriset tekijät. Kaikki edellä mainitut tekijät ovat suhteessa toisiinsa ja muokkaavat mielenterveyttä elämäntilanteiden ja olosuhteiden muuttuessa. Mielenterveydellä ei siis ole pysyvää tilaa, vaan se muuttuu yksilön mukana. Mielenterveyden tasapainotila on laajarajainen, koska ihminen sopeutuu nopeasti uusiin olosuhteisiin ja elämäntilanteisiin. Tunne tasapainoisesta mielenterveydestä on siis yksilöllistä. (Kuhanen, Oittinen, Kanerva, Seuri & Schubert 2010, 17619.)

Mielenterveystyön tärkein painopiste on mielenterveyden edistämisessä. Hoitotyön kohteina ovat yksilöiden lisäksi perheet ja erilaiset yhteisöt. Mielenterveyden edistämisen prosessi antaa yksilölle hyvät mahdollisuudet hallita terveyttä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Sen tavoitteena on lisätä yksilön terveyttä ja toimintakykyä sekä vähentää sairauksia tai sairastumisen riskiä. (Kuhanen ym. 2010, 25626.)

Mielenterveyden tukemisessa keskitytään ihmisen vahvuuksiin ja voimavaroihin. Siinä vahvistetaan henkilön pärjäävyyttä ja lisätään suojaavia ulkoisia tekijöitä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että henkistä hyvinvointia edistettäisiin mielenterveyden tärkeydestä kertovan tiedon lisäämisellä, sosiaalisen eristäytymisen ja syrjinnän sekä mielenterveysongelmien varhaisella huomaamisella ja ennaltaehkäisyllä. Ennaltaehkäisevää toimintaa on esimerkiksi sellaisten selviytymiskeinojen löytäminen ja ylläpitäminen, jotka auttavat stressaavista ja kuormittavista elämäntilanteista selviytymisessä. (Kuhanen ym. 2010, 26628.)

Mielenterveyden tukeminen kriisitilanteessa on haasteellista, eikä siihen voi varsinaisesti valmistautua. Tilanteita voi harjoitella teoriassa, mutta todelliset tilanteet ovat kaikki erilaisia, niin kuin ovat niihin joutuvat henkilötkin. Yksilöstä riippuen jokainen kokee muuttuvat tilanteet eritavalla ja tuen tarve vaihtelee. Esimerkiksi traumaattinen kriisi, eli tapahtuma, joka tulee yllättäen, eikä niihin voi valmistautua tai vaikuttaa. Tällaisia kriisejä voi olla esimerkiksi läheisen kuolema tai jokin muu henkilökohtainen menetys. Tällaiset tekijät koettelevat aina ihmistä ja muuttavat arvomaailmaa. Kun kohdataan kriisissä oleva henkilö, tärkeintä on olla läsnä ja kuunnella. Asioista voi ja pitääkin puhua, eikä mitään tunteita saa vähätellä tai sivuuttaa. Henkilölle on annettava tilaisuus puhua omista tunteistaan ja hänelle tarjottava apua ja tukea. (Kuhanen ym. 2010, 2326-236.)

2.3 Tukea riittävän hyvään vanhemmuuteen

Ammattilaisina meidän tarkoituksena on tukea vanhempia riittävän hyvään vanhemmuuteen. Riittävän hyvään vanhemmuuteen voidaan liittää se, että vanhemman oma psyykkinen tasapaino on kunnossa ja vanhempi kykenee luomaan uusia ihmissuhteita sekä ylläpitämään niitä. On tärkeää, että vanhempi kykenee erottamaan omat tarpeensa ja toiveensa lapsen tarpeista ja toiveista, sekä kykenee asettumaan riittävästi lapsen asemaan, jotta ymmärtää lasta tarpeeksi. Kasvatustilanteissa vanhempi kykenee olemaan johdonmukainen, selkeä sekä ylläpitämään rajoja. Vanhemman tulee myös kyetä ottamaan vastaan lapselta erilaisia tunnereaktioita, niin myönteisiä kuin kielteisiäkin. (Marttunen 2015, hakupäivä 12.3.2015.)

Vanhemmuudessa jaksamisen tukemisen tavoitteena on turvallisen kiintymyssuhteen ylläpitäminen lapsen ja vanhemman välillä. Päällimmäisenä toimena on hyvän tukeminen ja vanhemman tietoisuus lapsen eri kehitysvaiheista ja siihen liittyvistä haasteista. Tukea jaksamiseen annetaan välittämällä, ohjaamalla ja neuvomalla. Kysyminen ja kannustus auttavat myös vanhempaa jaksamaan arjen haasteissa. (Elomaa & Keskitalo 2012. hakupäivä 28.11.2014.) Tukea jaksamiseen vanhempi saa päivähoidon lisäksi neuvolasta ja perheneuvolasta sekä seurakunnalta ja kolmannen sektorin toimijoilta, esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliitolta.

Vanhemmat pohtivat jatkuvasti sitä, tekevätkö asiat oikein kasvattaessaan lapsiaan. Jokainen vanhempi tekee omat valintansa ja jokaisella vanhemmalla on myös oma käsitys siitä mikä on oikein ja mikä väärin, tai minkälaisen mallin haluavat lapselleen antaa. Suomessa laki antaa tietyt ohjeet siitä, minkälainen kasvuympäristö lapsella tulee olla. Erilaisia kasvatustyyliä on melkein yhtä monta, kuin on vanhempiakin, mutta tyyli on vapaa, kunhan lapsella on turvallinen ympäristö kasvaa ja kehittyä. Erilaiset elämäntilanteet tai vaikka lapsen sairastuminen vaikuttavat vanhempien jaksamiseen. Päivähoidon lisäksi neuvolan tehtävänä on tukea vanhempia vaikeissa tilanteissa. Kummallakin toimijalla ensisijainen tehtävä on lapsen terveyden ja hyvinvoinnin varmistaminen, vanhempien hyvinvointi vaikuttaa pitkälti myös lapsen hyvinvointiin, joten vanhempien tukeminen tukee myös lapsen kehitystä. (Armanto & Koistinen 2007, 3546361.)

3 PÄIVÄHOITO JA YKSINHUOLTAJUUS

öPäivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.ö (Laki lasten päivähoidosta 304/1983 2 a §.)

Suomessa jokaisella kunnalla on velvollisuus järjestää kuntalaisilleen päivähoitopalvelut. Hoitomuotona voi olla päivähoito, perhepäivähoito tai ryhmäperhepäivähoito. Suomalaisessa päivähoidossa yhdistyvät hoito, kasvatusta ja opetus, joten lapsi saa turvallisen hoitopaikan, jossa edistetään hänen tasapainoista kehitystä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013, hakupäivä 6.1.2014.)

Yksinhuoltajuus Suomessa teoksessa tuli ilmi, että yksinhuoltajille julkiset hoitojärjestelyt ovat tärkeämmässä roolissa, verrattuna kahden huoltajan perheeseen. Julkisesti tuettu ja helposti saatavilla oleva päivähoito mahdollistaa pienten lasten ja varsinkin pienituloisten yksinhuoltajien osallistumisen työmarkkinoille (Broberg, M. & Tähtinen, J. 2009, 69670.)

3.1 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on edistää yhdenvertaista varhaiskasvatusta koko maassa. Lisäksi sen tarkoitus on edistää henkilökunnan ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallistumista lapsensa varhaiskasvatukseen palveluihin sekä moniammatillista yhteistyötä niiden tahojen kanssa, jotka tukevat lasta ja perhettä ennen oppivelvollisuuden alkamista. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokaisella kunnalla on laajat mahdollisuudet organisoida omat varhaiskasvatustalonsa omia kuntalaisiaan parhaiten palvelevalla tavalla. (Stakes 2004, 5-6.)

Varhaiskasvatus on lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista tukevaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Tähän kaikkeen tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, jonka tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Varhaiskasvatusta ohjaa kolme päämäärää; henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, toiset huo-

mioon ottavien käytös- ja toimintatapojen vahvistaminen sekä itsenäiseksi kasvaminen. Näillä kolmella päämäärällä pyritään luomaan lapselle vankka pohja kohti tasapainoista nuoruutta ja aikuisuutta. (Stakes 2004, 9-11.)

3.2 Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus käsitetään vanhempien ja päivähoitohenkilökunnan yhteistyönä, kumppanuutena. Vanhemmat ja henkilöstö sitoutuvat yhdessä toimimaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tukien. Henkilöstö ymmärtää, että vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten ja heillä on kasvatustas vastuu lapsesta. Vanhemmat taas ymmärtävät, että henkilöstöllä on ammatillinen tietämys ja taito lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyy siis lapselle kahden tärkeän taho tietämykset ja taidot, jolloin lapsen hyvinvointia pystytään tukemaan parhain mahdollisin keinoin (Stakes 2005, 31632.)

Jotta kasvatuskumppanuuden ajatus toteutuisi, tulee vanhempien ja henkilöstön välille syntyä keskinäinen luottamus, tasavertaisuus sekä kunnioitus. Näiden toteutuessa lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen on idylliset lähtökohdat. Esille tullessiin tuen tarpeisiin on helpompi puuttua ja yhteistyöllä luoda lapselle toimintastrategia jonka avulla pystytään antamaan lapselle yksilöllistä tukea (Stakes 2005, 31632.)

Kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita ovat luottamus, kuuleminen, kunnioitus sekä dialogi. Kumppanuudessa luottamuksen syntyminen vaatii aikaa, kohtaamisia sekä keskusteluja. Päivittäiset vuoropuhelut vanhempien kanssa siitä, kuinka lapsen päivä on mennyt hoidossa tai millainen lapsen arki on kotona edesauttavat luottamuksen syntymistä. Kasvatuskumppanuudessa on tärkeää luoda oikeanlainen vuorovaikutussuhde jossa toisen aidosti kuunteleminen on tärkeää. Vuorovaikutustilanteissa aidosti läsnä oleminen, kuunteleminen sekä kuulluksi tuleminen on tärkeä osa kumppanuuden syntymistä. Kunnioituksen aikaansaamiseksi rehellisyys ja avoimuus ovat tärkeässä roolissa (Kaskela & Kekkonen 2007, 32638; Kekkonen 2012, 43.)

Perheessä, jossa on vain yksi kasvattaja, joutuu vanhempi pohtimaan ja päättämään asioista itse, kun taas perheessä jossa on kaksi kasvattajaa, voivat he pohtia asioita yhdessä. Siksi kasvatuskumppanuus nousee osalle yksinhuoltajalle vielä tärkeämmäksi tu-

kipilariksi. Vanhempi voi keskustella luottamuksellisesti lapsensa asioista asiantuntevan ammattilaisen kanssa, kysyä neuvoja pulmallisiin tilanteisiin ja kertoa asioista jotka painavat mieltä.

3.3 Moniammatillinen yhteistyö päivähoitossa

Karilan (2001, 2716272) mukaan nykypäivänä on tärkeää, että päivähoiton henkilöstö pystyy hyödyntämään jokaisen työntekijän koulutusta ja kokemusta, jotta moniammatillisesta yhteistyöstä saadaan paras mahdollinen hyöty. Tiimin sisäinen toimivuus on yksi edellytys luottamuksen syntymiseen, joka on tärkeää lasten vanhempien sekä lasten kanssa toimimisen suunnittelun ja rakentumisen kannalta. Moniammatillisen yhteistyön toimimiseen vaaditaan henkilöstöltä taitoa toimia tiimissä.

Isoherranen tuo ilmi, että moniammatillisen tiimityön tavoitteena sosiaali- ja terveysalalla on eri asiantuntijoiden tietojen ja työn yhteen kokoaminen, kokonaisnäkömyksen muodostaminen sekä päällekkäisyyksien poistaminen, jolloin asiakasta pystytään palvelemaan paremmin ja hänen tarpeisiinsa vastaamaan mahdollisimman hyvin. (2005,72.) Moniammatilliset tiimi- tai ryhmätyöt voivat ulottua yli organisaatorajojen osana asiakkaan hoitopolkua, esimerkiksi neuvolan, perheneuvolan tai seurakunnan kanssa. Tällöin tiimi toimii asiakkaan käyttämässä verkostossa ja siinä kerätään yhteen asiakkaasta jo olemassa oleva tieto, asetetaan yhteinen tavoite ja tuetaan asiakasta pääsemään tavoitteeseen. (Kontio 2010,12.)

Matkalla moniammatillisuuteen teoksessa Karila ja Nummenmaa ovat perehtyneet moniammatillisuuteen päivähoitossa ja mitä se siellä merkitsee. Heidän mukaansa yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuvat muutokset vaikuttavat myös päiväkotien ydinominaisuuksiin ja muutostarpeisiin. (Karila & Nummenmaa 2001,10.) Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset ja työelämän kuormittavuus tuo myös päivähoiton henkilöstölle haasteita, jotta lasten ja perheiden tarpeisiin voitaisiin vastata mahdollisimman hyvin. Perheiden ongelmat ovat moninaistuneet ja sitä myötä myös tuen tarpeet ovat lisääntyneet, myös työntekijöiden työnkuva on muuttunut ja ammattitaidon tärkeys korostunut.

Isoherranen kertoo perheiden ja lasten monimuotoisten ongelmien kohtaamiseen päivähoidossa vaaditaan yhteistyötä eri työntekijöiden välillä. Lasten ja perheiden ongelmien ratkaisemiseksi ja menettelytapojen löytymiseksi tulee eri ammattikuntia edustavien työntekijöiden tehdä yhteistyötä, jotta lapsen ja perheen tilanteeseen löydetään eri ratkaisumahdollisuuksia. (Isoherranen 2005, 85.)

3.4 Neuvola päivähoidon yhteistyökumppanina

Neuvolatyön perustana ovat lasten ja perheiden tarpeet. Varhaiskasvatuksessa korostuu vanhempien, lasten sekä henkilökunnan vuorovaikutus ja kasvatuksellinen kumppanuus, joten yhteistyö perhettä palvelevan verkoston kanssa on erittäin tärkeää. Päivähoidossa ja neuvolassa asiakkaan tuentarve huomioidaan aina yksilöllisesti. Yhteistyö näiden kahden palvelun välillä on tärkeää, koska päivähoidon henkilöstö tapaa asiakkaita päivittäin ja usein päivähoidon henkilöstöllä on tiedossa sellaiset erityistuntarpeet, joita neuvolassa ei tiedetä. Tällöin vanhempien luvalla tapahtuva tiedon vaihtaminen neuvolan kanssa mahdollistaa laadukkaan pohjan sekä vanhemmuudelle että lapsen kehitykselle. (Armanto & Koistinen 2007, 26.)

Perusterveydenhuollon ja päivähoidon välinen yhteistyö on tärkeää myös silloin, kun lapsi ja tämän perhe tarvitsevat erityistä ohjausta ja tukea esimerkiksi jonkin vaikean sairauden vuoksi. Yhteistyö antaa perheelle hyvän tukiverkoston ja lapselle turvallisen pohjan kasvuun ja kehitykselle. Tällaista terveydenhuollon ja päivähoidon yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi niin, että lapsen tai perheen omahoitaja käy päiväkodissa ohjaamassa niin lasta, kuin hoitohenkilökuntaakin. Päiväkotikäynnin yhteydessä ammattihenkilöiden on myös helppo vaihtaa kuulumisia molemmin puolin. On kuitenkin muistettava, että kaikki tiedonsiirto tapahtuu vanhempien luvalla. (Armanto & Koistinen 2007, 26.)

Joillakin paikkakunnilla on käytössä päiväkodissa tapahtuvat terveystarkastukset. Tällöin terveydenhuollon henkilö pääsee näkemään lapsen hänen oimassaö ympäristössään ja päivähoitohenkilökunta pääsee mukaan tarkastukseen. Tämän kaltaisella yhteistyöllä ammattihenkilöt voivat toimia aktiivisesti lapsen ja hänen perheensä hyvinvoinnin tukemisessa perheen tavoitteiden suuntaan sekä antaa tukea vanhemmuuteen. (Armanto & Koistinen 2007, 26.)

Alle kouluikäisen lapsen terveystarkastus ja terveysneuvonta tulee järjestää niin, että perheen tai lapsen erityisen tuen tarve tunnistettaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tarpeenmukainen tuki järjestyisi ilman viiveitä. Selvitystyötä erityisestä tuen tarpeesta tulee tehdä aina, jos alle kouluikäisessä lapsessa tai hänen perheessään tai ympäristössään on hänen tervettä kasvua ja kehitystä vaarantavia tekijöitä. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 2 luku 13§.)

Arvioitaessa erityisen tuen tarvetta tai toteutettaessa sitä on ammattihenkilöiden järjestettävä asiakkailleen lisä- sekä kotikäyntejä. Lisäksi ammattihenkilöiden on laadittava hyvinvointi- ja terveystuennitelma yhteistyössä lapsen ja tämän perheen kanssa. Erityisen tuen tarpeen arviointiin ja tuen järjestämiseen on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa, esimerkiksi päivähoidon tai lastensuojelun kanssa. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 2 luku 13§.)

3.5 Kasvatus- ja perheneuvolat sekä muut päivähoiton yhteistyötahot

Jokaisella kunnalla on velvollisuus järjestää asukkailleen kasvatus- ja perheneuvontaa. Näissä työskentelevät yleensä psykiatrit, psykologit, sairaanhoitajat ja sosiaalityöntekijät. Heidän tehtävänä on tukea perheen myönteistä kehitystä. Kasvatus- ja perheneuvolan työntekijät osallistuvat myös suunnittelutyöhön, jossa suunnitellaan perheille suunnattavia palveluita. Näiden palveluiden tavoitteena on kehittää ennaltaehkäisevää työtä. (Armanto & Koistinen 2007, 27.)

Kunnan järjestämien julkisen sektorin toimijoiden lisäksi yhteistyötä päivähoiton kanssa tekee usein myös seurakunta sekä Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). Molemmat tahot järjestävät muun muassa kerhotoimintaa sekä lastenhoitoapua perheille. Lisäksi seurakunta järjestää lapsille pyhäkoulua. MLL:lla on toiminnassa myös lasten- ja vanhempienpuhelin, josta vanhemmat voivat saada apua, neuvoa ja tukea vanhemmuuteen. (Armanto & Koistinen 2007, 28629.)

4 PÄIVÄHOITOPALVELUT PYHÄJÄRVELLÄ

Vuonna 2010 Pyhäjärvi yhdistyi kolmen muun kunnan sekä kaupungin kanssa peruspalvelukuntayhtymä Selänteeksi. Selänteeseen kuuluu Haapajärvi, Pyhäjärvi, Reisjärvi sekä Kärsämäki. Päivähoitopalvelut ovat osa peruspalvelukuntayhtymän toimintaa. Peruspalvelukuntayhtymän tehtävänä on tuottaa ratkaisuja, jotka edistävät sekä tukevat asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Kaikilla toiminnalla, niin päätöksenteoilla kuin palveluilla pyritään edistämään kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia sekä omatoimisuutta.

Selänteen varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat perheille päivähoitoa lähipalveluna, jokaisen peruspalvelukuntayhtymään kuuluvan kunnan alueella. Päivähoitomuotoja on tarjolla perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito sekä päiväkotihoito. Pyhäjärven alueella on tällä hetkellä tarjolla viisi perhepäivähoitoa tarjoavaa paikkaa, kahdeksan ryhmäperhepäiväkotia, sekä päiväkotia, jossa toimii kolme erillistä ryhmää (Peruspalvelukuntayhtymä Selänne 2013, hakupäivä 6.1.2014.)

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen aloittaessa toimintansa vuonna 2010, aloitettiin myös yhteisen varhaiskasvatussuunnitelman laadinta. Suunnitelma pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, lisäksi käytössä on hoitomuotokohdaiset sekä lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelmaan on koottu Selänteen yhteiset arvot, toimintatavat, joilla voidaan tukea lasten hyvinvointia sekä kasvua. Selänteen yhteiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan on myös sisällytetty strategiset tavoitteet lasten ja perheiden palveluiden kehittämiseksi, tavoitteet voidaan teemoittaa varhaisen puuttumiseen, vanhemmuuden tukemiseen sekä asiakaslähtöisyyteen. 2010-2015 aikavälille Selänne on listannut tavoitteeksi lasten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen. Tarkoituksena on kehittää alle 3-vuotiaiden lasten perhepäivähoidon sekä avoimen varhaiskasvatuksen palveluita (Peruspalvelukuntayhtymä Selänne 2011, hakupäivä 6.1.2014.)

Kuten jo aiemmin mainitsimme, päivähoito tekee neuvolan kanssa tiivistä yhteistyötä ja tukee perheitä vanhemmuudessa ja lapsen kasvatuksessa. Pyhäjärvellä lastenneuvolassa on kaksi terveydenhoitajaa, jotka tukevat vanhempia kasvatustyössä. Lähtökohtana neuvolapalveluissa on yksilöllinen sekä asiakaslähtöinen palvelu, josta vanhemmat saa-

vat tarpeensa mukaan tukea vanhemmuuteen ja arjessa selviytymiseen. (Peruspalvelu-
kuntayhtymä Selänne 2013, hakupäivä 5.2.2015.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata asiakkaiden kokemuksia, miten yhden vanhemman perheet saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta tai muilta yhteistyötahoilta, esimerkiksi neuvolasta. Pyhäjärvi on osallistunut *Lapsen hyvä arki 2- hankkeeseen*. Hankkeen yhtenä päätavoitteena on ollut edistää lasten ja perheiden hyvinvointia sekä parantaa lasten ja perheiden palveluiden laatua ja vaikuttavuutta (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 2013, hakupäivä 23.11.2013.)

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tulosten perusteella tuottaa toimeksiantajallemme tietoa perheille suunnattujen palveluiden toimivuudesta yksinhuoltajaperheiden kohdalla. Opinnäytetyön tulokset hyödyttävät sekä päivähoitoa käyttäviä yhden vanhemman perheitä että päivähoidon henkilöstöä ja yhteistyötahoja. Henkilöstö saa arvokasta kokemustietoa siitä, kuinka asiakkaat kokevat palveluiden ja tuen tarpeiden kohtaavan ja kuinka heidän kokemuksensa mukaan palveluita voitaisiin muuttaa. Asiakkaat saavat ääneensä kuuluviin ja sitä kautta pääsevät vaikuttamaan päivähoidon tarjoamiin palveluihin.

Tutkimustehtävät olivat:

1. Millaisia kokemuksia pyhäjärvisillä yhden vanhemman perheiden vanhemmilla on siitä, miten he saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta?
2. Millaista tukea pyhäjärviset yhden vanhemman perheet toivovat saavansa vanhemmuuteen päivähoidolta?
3. Miltä muilta tahoilta yhden vanhemman perheet ovat saaneet tukea vanhemmuuteen?
 - 3.1. Millaista tukea yhden vanhemman perheet saavat muilta tahoilta?

Tiedon tuottamisen lisäksi tavoitteenamme oli oman ammatillisen kasvun kehittäminen. Teimme opinnäytetyömme moniammatillisesti, joten valitsimme ammatillista kasvua

edistävät tavoitteet siten, että niistä on hyötyä meille molemmille. Yhtenä tavoitteena meillä oli oppia sosiaalialan palvelujärjestelmä osaamista, mielestämme tämä tavoitteemme koskee niin sosionomia kuin sairaanhoitajaa, koska on tärkeää ymmärtää ja osata ennakoita hyvinvointipalveluiden muutoksia ja pystyä osallistumaan niiden kehittämiseen sekä tuottamiseen kokonaisvaltaisesti sosiaali- ja terveysalalla (Sosiaaliportti 2013, hakupäivä 29.11.2013.) Tutkimuksemme tuottaa ajankohtaista tietoa päivähoiton asiakkaiden kokemuksista, jotka edesauttavat toimeksiantajaamme palveluiden kehittämisessä.

Tulevina sosiaali- ja terveysalan ammattilaisina meidän täytyy osata työskennellä erilaisissa moniammatillisissa tiimeissä, eri ammattikuntaa edustavien henkilöiden kanssa. (Savonia 2013a, hakupäivä 30.11.2013) Opinnäytetyötä tehdessä tutustuimme toistemme työaloihin sekä jaoimme oman ammattikuntamme erityisosaamista ja tietoperustaa toisillemme. Saimme myös kokemusta millaista on moniammatillinen yhteistyö ja millaiset meidän taidot toimia moniammatillisesti olivat.

Eettinen osaaminen ja niiden mukaan toimiminen oli viimeisenä tavoitteenamme. Työskentelimme jokaisen ainutkertaisuuden sekä tasa-arvon huomioon ottaen ja tutkimuksen myötä tuotimme työelämään arvokasta kokemustietoa yhden vanhemman perheiden jaksamisesta sekä kehittämisideoita joilla voidaan tarjota yksilöllisempiä sekä hyvinvointia tukevia päivähoitopalveluita (Sosionomi (AMK) ó tutkinto 2013, hakupäivä 29.11.2013; Savonia 2013b, hakupäivä 30.11.2013.) Päivähoidon palveluita käyttävät yhdenvanhemman perheiden vanhemmat pääsivät itse tutkimuksemme kautta vaikuttamaan päivähoitopalveluihin ja tuomaan oman mielipiteensä sekä kokemuksensa ilmi, kuinka he kokevat palveluiden vastaavan heidän tarpeitaan.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksemme on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on kuvata todellista elämää ja sitä pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004,161.) Tutkimuksessa käsittelemme tutkittavien kokemukset päivähoitopalveluista jokaisen yksilöllisinä mielipiteinä.

6.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimukseemme valitsimme laadullisen tutkimusotteen, koska olimme kiinnostuneita Pyhjärven päivähoitopalveluita käyttävien yhden vanhemman perheiden kokemuksista siitä, kuinka he kokevat palveluiden tukevan heidän vanhemmuuttaan. (Metsämuuronen 2008, 14.) Me olimme siis kiinnostuneita yksittäisten henkilöiden mielipiteistä ja kokemuksista. Tutkimuksemme avulla kartoitimme myös mahdollisia kehittämistarpeita ja ideoita. Halusimme auttaa Pyhjärven päivähoitoa kehittämään palveluiden laatua asiakaslähtöisempään suuntaan.

6.2 Kohderyhmä ja aineiston keruu

Tutkimuksemme kohderyhmänä olivat Pyhjärven päivähoidon palveluita käyttävät yhden vanhemman perheiden vanhemmat. Kyseessä oli siis näyte tietystä asiakasryhmästä ja tietystä aiheesta. Näytteellä tarkoitetaan harkinnanvaraisesti valittua kohderyhmää ja aihetta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 87.) Haastateltavat tulivat vapaaehtoisesti mukaan tutkimukseemme ottamalla meihin yhteyttä saatekirjeessä ilmoitettuun ajankohtaan mennessä. Haastateltavat valikoituivat sattumanvaraisesti sen mukaan, kuka haluaa haastatteluun osallistua. Saatekirje (liite 1) toimitettiin päivähoitopaikkoihin josta jokainen vapaaehtoinen sai meidän yhteystiedot ja oli meihin yhteydessä. Haastateltavien määrää emme voineet etukäteen tietää, mutta toivoimme saavamme vähintään viisi osallistujaa.

Laadullisessa tutkimuksessa ihmisen käyttö tiedonhaun instrumenttina ja laadullisten metodien käyttö, kuten haastattelu aineiston keruussa on suositeltavaa. Menetelmä joissa tutkittavien ääni ja mielipiteet tulevat esille on meidän työssämme keskeinen aineistonkeruu menetelmä. Aineistonkeruumenetelmänä tutkimuksessa oli teemahaastat-

telut. Tutkimukseemme kohdejoukko valittiin tarkoituksenmukaisesti ja tapaukset käsiteltiin ainutlaatuisina. Tutkimusaineiston keruu pyhäjärvisiltä päivähoitopalveluita käyttäviltä yhden vanhemman perheiden vanhemmilta oli tarkoituksenmukainen, koska ainoastaan he pystyivät tuomaan kokemuksensa ja mielipiteensä ilmi luotettavasti. (Hirsjärvi ym. 2004, 164.)

Aineistonkeruumenetelmäksi valitsimme teemahaastattelun. Teemahaastattelussa teemojen valintaa ohjaavat teoreettiset pääkäsitteet, joita tässä tutkimuksessa olivat vanhemmuuden tukemiseen ja päivähoitoon liittyvät pääkohdat. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 66667.) Haastattelun teemat (liite 2) pohjautuivat tutkimuskysymyksiin sekä tutkimuksemme tietoperustaan. Teemojen valintaan vaikutti myös oma mielenkiintomme tutkittavaan asiaan ja siihen, mistä aiheista haluamme saada kokemukseräistä tietoa. Haastattelumenetelmällä saimme laajemman ja kokonaisvaltaisemman vastauksen tutkittaviin teemoihin. Haastattelun edetessä teemojen järjestystä voitiin muuttaa, jolloin haastattelutilanteesta tuli yksilöllisempi. Jo käsiteltyihin teemoihin voitiin myös palata uudestaan haastattelun aikana.

Haastattelut suoritimme yksilöhaastatteluina, koska halusimme haastateltavien anonyymiyden säilyvän. Yksilöhaastattelun valitsimme myös siksi, että tällöin vastaaja tuo varmemmin esiin juuri oman mielipiteensä ja kokemuksensa asiasta, eikä vaarana ole toisten vastaajien johdattelua, mitä saattaisi ryhmähaastattelussa esiintyä. Teemahaastattelulle ominaisia piirteitä ovat haastateltavien kokemukset tietystä asiasta, tutkijan perehtyminen tutkittavaan asiaan tai ilmiöön, tutkijan kehittämä haastattelurunko sekä haastattelun suuntaaminen tutkimukseen osallistuvien henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin tilanteista, joita olimme tutkijoina jo ennalta analysoineet. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47.) Haastattelupaikat sovimme aina haastateltavien kanssa yksilöllisesti, koska osa haastateltavista toivoi haastattelun tapahtuvan järjestelysystä heidän kotonaan. Haastattelut nauhoitettiin.

Teemahaastattelun etuna on olettamus siitä, että kaikkia yksilön kokemuksia, tunteita, ajatuksia ja uskomuksia voidaan tutkia tällä menetelmällä. Teemahaastattelun etuna on myös se, ettei se sido haastattelua tiettyihin kysymyksiin tai tiettyyn kaavaan, vaan haastattelu etenee teemojen mukaan. Teemojen mukaan etenevä haastattelu huomioi perinteistä haastattelua paremmin sen, että ihmisten omat tulkinnat asioista sekä heidän

oma kokemus ja asioille antama merkitys ovat keskeisiä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 476-48.)

Tarkkojen kysymysten puuttumisen voisi luulla tekevän haastattelusta haasteellisen analysoida, mutta itse koimme sen helpompana, koska teemat olivat kuitenkin kaikille samat. Aihe haastatteluissa pysyi siis kaikilla samana, jokainen haastatteluun osallistuva sai kertoa kokemuksensa valituista teemoista omin sanoin ja omalla tavallaan. Mielestämme tarkkojen kysymysten puuttuminen toi haastatteluun myös monipuolisuutta ja vapautta haastateltavalle kertoa kokemuksiaan laajemmin.

6.3 Aineiston analyysi

Tutkimuksessamme käytimme analyysimenetelmänä Teemoittelua. Aineistomme koostui teemahaastatteluissa kerätyistä haastattelunauhoista, jotka täytyi litteroida, jotta ne sopivat analysoitavaksi. Litteroinnilla tarkoitamme haastattelunauhojen puhtaaksi kirjoittamista sanasta sanaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 217; Tuomi & Sarajärvi 2009, 91; Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 1186-119.)

Litteroinnin jälkeen pelkistimme, luokittelimme ja teemoitimme aineiston, eli siis aloitimme varsinaisen aineiston analyysin (liitteet 3, 4, 5 ja 6). Pelkistämällä tarkoitetaan aukikirjoitetun haastattelun karsimista siten, että teemoihin kuulumattomat asiat ja ilmaisut, esimerkiksi öniinkuö tai ösilleenö, jätetään pois. Luokitteluvaiheessa määrittelimme aineiston eri luokkiin. Teemoittamisvaiheessa ryhmittelimme aineiston eri aihepiirien mukaan ja tämän jälkeen etsimme aineistosta varsinaisia aiheita. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 936-108.)

Tarkoituksenamme oli analysoida aineistoa mahdollisimman avoimesti, koska saatu aineisto ei välttämättä kerro tutkittavasta ilmiöstä siten, kuin me olimme ennalta oletta- neet. Myös näkökulmat voivat vaihdella tutkijoiden ja tutkittavien välillä. Tämä huomi- oon ottaen aloitimmekin analyysin sen aineiston tarkastelusta, mitä aineistossa oli. (Ronkainen ym. 2011, 122; Tuomi & Sarajärvi 2009, 91.)

Tutkimuksessa pyrimme tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti, koska todellisuus on moninainen ja jokainen asia ja tapahtuma vaikuttavat toisiinsa. Tutkimuksessa toimimme

esille asiakkaiden kokemuksia ja mielipiteitä ja niillä pyrimme paljastamaan ja löytämään tosiasioita, liittyen päivähoitopalveluiden riittävyteen ja oikeanlaisiin tuentarpeiden tukemisen työmenetelmiin tuettaessa vanhemmuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.)

6.4 Tutkimuksen aikataulu, kustannukset, raportointi ja julkistaminen

Tavoitteenamme oli saada opinnäytetyönsuunnitelma valmiiksi maaliskuun 2015 aikana, jonka hyväksymisen jälkeen pystyimme anomaan tutkimuslupaa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen yhtymähallitukselta. Tutkimusluvan saatua, toimitimme saatekirjeet työelämän yhteistyökumppanille. Saatekirjeessä olimme laittaneet viimeiseksi ilmoittautumispäiväksi 8.5.2015. Opinnäytetyömme tuli olla valmiina toukokuuhun 2015 aikana. Opinnäytetyömme hyväksymisen jälkeen raportti julkaistaan Theseuksessa.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Pyhäjärvellä halutaan kehittää päivähoitopalveluita asiakaslähtöisempään suuntaan. Perheiden toiveita ja tarpeita halutaan kuulla ja niihin halutaan myös vastata parhaalla mahdollisella tavalla. Lapsen hyvään kasvuun ja kehitykseen tarvitaan yhteistyötä päivähoiton ja kodin kesken.

Tässä osiossa esittelemme tutkimuksemme tulokset. Ensiksi kuvailemme, kuinka vanhemmat määrittelevät vanhemmuuden ja sen jälkeen kuvailemme yhden vanhemman perheiden vanhempien kokemuksia Pyhäjärven päivähoidosta, kuinka se vastaa heidän tuen tarpeisiinsa ja millaista tukea he ovat vanhemmuuteen muilta toimijoilta saaneet. Viimeisessä luvussa käymme läpi muita tukea antavia tahoja, jotka nousivat esiin haastatteluissa. Lainausmerkeissä olevat, kursivoidut tekstit ovat suoria lainauksia yhden vanhemman perheiden vanhempien yksilöhaastatteluista.

Haastattelimme 4 henkilöä. Haastattelutilanteet olivat rauhallisia ja viihtyisiä. Haastateltavat eivät tunteneet oloaan kiusalliseksi, vaan kertoivat avoimesti kokemuksistaan. Haastateltavat valikoituivat niin, että he ottivat yhteyttä meihin, jos halusivat osallistua haastatteluun. Osa haastateltavista otti meihin yhteyttä, koska olivat kavereiltaan kuulleet lomakkeesta, jonka olivat päivähoidosta saaneet. He olivat päivähoiton palveluita käyttäviä yhdenvanhemman perheiden vanhempia, mutta he eivät olleet saaneet saatekirjettä päivähoidosta. Haastatteluiden kestot vaihtelivat 15 minuutista tuntiin.

7.1 Päivähoidosta saatu tuki ja vanhempien kehittämisedat

Kysyimme vanhemmilta, mitä vanhemmuus heille merkitsee ja millaisena he itse kokevat oman vanhemmuutensa sekä millainen heidän mielestään on riittävän hyvä vanhemmuus. Haastateltaville vanhemmuus merkitsi vastuunkantamista, kasvattamista sekä turvallisen kasvuympäristön tarjoamista. Vanhemmat kertoivat oman lapsuutensa vaikuttavan vanhemmuuteen esimerkiksi siten, että vanhemmille rajat ja rutiinit olivat muodostuneet tärkeiksi. Vanhemmuus koettiin myös osaksi taakkana, varsinkin ensimmäisen lapsen kohdalla, koska yksinhuoltajan arki oli todella rankkaa ja avun pyytäminen oli vaikeaa. Jokainen haastateltava koki kuitenkin oman tämänhetkisen vanhem-

muutensa hyvänä. Hyvällä he tarkoittivat onnellisuutta, lapsen tai lasten onnellisuutta ja sujuvaa arkea.

öMun mielestä hyvä vanhemmuus on sitä, että voi tarjota lapselleen kaikki perustarpeet. Rakastaa lastaan ja itseään ja on onnellinen.ö

öSe, kun huomaan, että lapsi on onnellinen. Sillon tiän, että oon onnistunut vanhempanaö

Riittävän hyvä vanhemmuus oli haastateltavien mielestä sitä, että voi tarjota lapselle välittävän ja turvallisen kasvu ympäristön. Vanhemmille oli tärkeää luoda lapselle sellainen kasvu ympäristö, jossa lapsella on turvallinen olla ja jossa lapsi voi luottaa siihen, että aikuinen on aina turvana. Se, että vanhempi tekee omien voimavarojensa mukaan lapsen arjesta sujuvaa ja virikkeellistä koettiin myös olevan osa riittävän hyvään vanhemmuuteen. Rakkaus ja rajat sekä läsnäolo olivat kaikkien mielestä pohja riittävän hyvälle vanhemmuudelle. Haastateltavien mielestä jokaiselle vanhemmalle lapsen hyvinvoinnin tulisi olla se, mikä ohjaa päivittäistä elämää.

öMulle on tärkeää, että lapsi tietää sen, että oli tilanne mikä hyvänsä, se voi aina luottaa siihen, että äiti on tukena ja turvana.ö

Vanhemmat toivat myös ilmi, että he kokevat vanhemmuutensa ja vanhempana olon yksinhuoltajana vahvemmaksi ja varmemmaksi kuin ydinperheenä ollessaan. Vanhemmat kertoivat myös, että he tuntevat olevansa tasapainoisempia vanhempia, kun parisuhteessa olleet ristiriidat eivät rasita arkea. Osa vanhemmista oli joutunut kokemaan parisuhteen aikana väkivaltaa tai näkemään alkoholismia ja tämänkin vuoksi vanhemmuus on tuolloin ollut raskasta.

öSitten ku siinä oli vielä se toinen aikuinen, mutta se ei ollu vastuuntuntoinen ja sulla oli vähä niinku kaks lasta mistä sun piti huolehtia.ö

öNyt se on tavallaan helpompaa seki, ku sulla on koko ajan oletamus, että sulla on siinä koko ajan toinen aikuinen ja se jakas sitä vastuuta sun kans ja sitten ku niin ei käynytäkään. Nyt on helpompaa, ku sä oot ite siinä ja sä

*ite päätät ja määrät ja huolehit niistä lapsen tarpeista. Ei tarvii olettaa-
kaan, että joku toinen tekis ja sitten petyt. Nii nyt on niinku helpompi sillai
olla ihtesä kanssa ja musta tuntuu, että lapsillaki on helepompi olla.*

Haastateltavat kertoivat, että voi luottaa siihen, että päivähoidossa on samanlainen ajatus lapsen kasvatuksesta kuin vanhemmillakin. Vanhemmat toivat ilmi, että jos tarvitsevat neuvoja lapsen kasvatukseen liittyen, hoitajat osaavat auttaa ja neuvoa. Vanhemmat kokivat päivähoidosta saadun tuen vähäiseksi, ymmärtämättömyys ja haluttomuus samaistua yksinhuoltajan asemaan nousivat esiin. Haastateltavat kokivat, että työn tai koulun ja lapsen hoidon yhteensovittaminen on joskus hankalaa, eikä päivähoidosta saa tukea näihin asioihin. Vanhemmat kertoivat myös, että joskus päivähoito syyllistää heitä siitä, että lasta pidetään pidempään hoidossa, jotta vanhempi saisi vähän omaa aikaa. Tämän vanhemmat tunsivat ikävänä asiana.

*öJos tulis kasvatukseen liittyviä kysymyksiä tai tuen tarpeita, ni varmasti
ekana kääntysin päivähoidon puoleen, meillä kuitenkin on yhteinen linjaus
kasvatusasioissa.ö*

*öPäivähoidossa on monesti se, että ömitä se toi lapsesa hoitoon, ku itekki
on kotonaö. Ite vein lapseni kerran hoitoon, että saan järjestää sille syn-
tymäpäivät ja jälkeensä kuulin, että ömitä se tuo lapsensa hoitoon, vaika
ite on kotonaö. Koskaan ei sais syyllistää vanhempaa siitä. Sen takia
on subjektiivinen päivähoito-oikeusö*

*öNuorilla vastavalmistuneilla hoitajilla on enempi ymmärrystä niin yksin-
huoltajuudesta, ku vanhemmuudesta yleensäkki. Ne jotenki ymmärtää pa-
remmin myös sen, että tänä päivänä on vaan pakko tehdä töitä ja saada
palkkaaí ö*

*öMusta oli hirveen ihana, että joku huomasi mun väsymyksen ja uskalsi
ehottaa, että lapsi ois pidempään hoidossa. Ilman, että itselle tuli semmos-
ta huono äiti oloa.ö*

Lapsen hoitopäivät voivat joskus olla jopa yli kymmentuntisia. Tämä johtuu siitä, että perheessä ei ole toista vanhempaa, joka voisi hakea lapset aiemmin, eikä ainoalla vanhemmalla välttämättä ole lähipiirissäkään esimerkiksi mummoa, joka voisi auttaa lastenhoidossa. Tähänkin asiaan vanhemmat toivoisivat päivähoidon henkilökunnalta ja päivähoidon ohjaajalta ymmärrystä ja tukea. Toisaalta taas vanhemmat kertoivat, että päivähoitossa oli huomattu vanhemman väsymys ja ehdotettu hoitoajan pidentämistä vanhemman oman jaksamisen tukemiseksi.

öMä onneks tiijän, että esim. mun lasta ei pakoteta päivähoijossa syömään, vaan lasta kannustetaan ees maistamaan ja meillä on päivähoijon työntekijöiden kanssa samanlainen linjaus tän asian kans. Tiian, että mun lasta tuetaan ja tsempataan päivähoijossa, se on tosi hyvä juttu.ö

Kasvatuskumppanuuden näkyvyys vaihtelee päivähoitossa. Joissakin hoitopaikoissa tietyt hoitajat jakavat vinkkejä ja päivän tapahtumia vanhempien kanssa ammatillisesti, muistaen myös päivän hyvät asiat. Haastateltavien mukaan on hoitajia, jotka muistavat lapsen päivästä vain negatiiviset asiat. Ne kerrotaan lapsen kuullen toruvalla sävyllä. Vanhempien mielestä tällainen toiminta ei edistä kasvatuskumppanuutta, eikä lapsen itsetuntoa. Päivän kuulumiset tulisi aina vaihtaa puolin ja toisin. Negatiivisia asioita ei tulisi kertoa lapsen kuullen. Vanhemman toivoivat, että jokaisesta päivästä muistettaisiin sanoa edes yksi hyvä asia ja se sanottaisiin lasta kehuun ja kannustaen ja lapsen kuullen. Vanhemmat kuitenkin toivoivat, että myös negatiiviset asiat uskallettaisiin rohkeammin ottaa puheeksi ja puuttua asioihin varhaisessa vaiheessa.

öOlis kiva, jos edes yhtenä päivänä lasta kehuttais, eikä aina lapsen kuullen moitittas, kun taas on pitäny komentaa juoksemisesta tai muusta. Tai jos ne negatiiviset asiat olis oikeesti vakavia. Tiian kyllä että mun lapsi on joskus villi, mutta ei se koskaan oo kellekään mitään pahaa tehny.ö
öKotonakin meillä lapset uskoo paljon paremmin kehuun ja kannustusten kautta. Ei sen ainaisen torumisen. Mun mielestä nuoremmilla hoitajilla on parempi ammattitaito hoitaa ne tilanteet, ku lasten leikit menee villiksiö

Vanhemmat toivat myös esille, että lapselle ei ole laadittu varhaiskasvatussuunnitelmaa ollenkaan tai sitä ei ole säännöllisesti päivitetty. He kokivat, että sen tekemättömyys vie

pohjan koko päivähoiton tarkoitukselta. Vanhemmat kertoivat myös, että työntekijöiden vaihtuvuus ja tiedonkulun vähyys vaikuttavat siihen, kuinka hyvin kasvatuskumppanuus toteutuu. Vanhemmat kertoivat, että päivähoitossa on työntekijöitä, joille pystyy avoimesti kertomaan asioista ja tällöin he kokivat kasvatuskumppanuuden toteutuneen Pyhäjärven päivähoitossa hyvin. Mikäli vanhemmat ovat kokeneet, että työntekijät eivät ole toimineet kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaan, ovat he antaneet siitä palautetta. Palautteen myötä työntekijöiden toiminta on muuttunut positiivisempaan suuntaan.

öJoskus ku ite olin antanu toiveita mitä haluaisin, että mulle hoitopäivän jälkeen kerrottais, niin se ei aina oikein toteutunut. Annoin sit siitä palautetta ja ne muutti toimintaansa parempaan suuntaa. Mun toiveet alettiin ottaa huomioon.ö

Vanhemmat toivat esille, että päivähoiton työntekijät toimivat lapsen rajoitteet huomioon ottaen. Vanhemmat ovat kuitenkin ensin itse ohjeistaneet päivähoiton henkilökuntaa siitä, kuinka lasta tulee tukea. Tällaisissa tilanteissa vanhemmat kokivat, että on ollut mukava huomata kuinka vanhempaa kuunnellaan ja heiltä otetaan ohjeita vastaan. Jokainen vanhempi tuntee oman lapsensa parhaiten.

Vanhempien mielestä päivähoitossa tulisi kehittää yhteistyötä päivähoitohenkilökunnan ja vanhempien välillä ja muistaa jokainen perhe yksilöllisenä. Jokaisen lapsen ja perheen tarpeet ovat erilaisia ja ne tulisi huomioida ja niitä tulisi kunnioittaa. Vanhemmat toivoivat myös, että lapsen kehitysvaiheista kerrotaisiin enemmän ja että vanhempia tuettaisiin vaikeissa tilanteissa. Esimerkiksi uhmaikäisen lapsen vanhemmille kerrotaisiin, että uhmaikä on normaalia ja se menee ohi.

Vanhemmat toivoisivat hoitajilta enemmän ammatillisuutta esimerkiksi siinä, ettei työasioita kerrotaisi sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi facebookissa. Vanhemmilla on vaitiolovelvollisuus päivähoiton asioista, mutta ennen kaikkea päivähoiton työntekijöillä on vaitiolovelvollisuus hoitopäivän aikana tapahtuvista asioista. Tämän vanhemmat kertoivat hoitajilta joskus unohtuneen.

öOli tosi inhottava lukee facebookista, ku yks hoitaja oli kirjottanu omasta työpäivästään. Tunnistin tekstistä oman lapseni ja toisen lapsen vanhempi tunnisti myös, vaikkei tienny etukäteen sen päivän tapahtumista mitään. Mitähän ne hoitajat tykkäis, jos me vanhemmat kirjoteltas someen mielipiteitämme niistä.ö

Palautetta vanhemmat haluaisivat antaa myös päivähoidon esimiehelle. Häneltäkin toivottiin enemmän ymmärrystä ja tukea, sekä aikaa kuunnella vanhempien huolia lapsesta tai tämän hoidosta. Tiedonkulkuun vanhemmat toivoivat enemmän aktiivisuutta.

Vanhemmat toivat esille myös päivähoidon työntekijöiden kiireen. Usein työntekijöillä ei ole aikaa esimerkiksi tutustuttaa uutta lasta ja tämän vanhempaa päivähoitoon. Vanhemmat olivat käyneet tutustumassa päivähoitopaikkaan sovitusti, mutta joutuneet kiertämään päivähoidon tiloja omatoimisesti. Vanhemmat toivoivat, että myös lapsi huomioidaisiin tutustumistilanteessa paremmin. Myös päivähoidon esimiehen toivottaisiin kiinnittävän enemmän huomiota työntekijöiden ajan puutteeseen, myös heidän jaksaminen on iso osa päivähoiton toimivuutta. Omahoitajuus nousi vanhemmilta esille, he toivoisivat, että päivähoitossa olisi yksi henkilö, joka olisi tilanteen tasalla koko ajan. Näin ollen avun pyytäminen olisi vanhemmille helpompaa.

öPitää ihan hattua nostaa, että miten täällä oikeesti työntekijät jaksaa, minä en ymmärrä miten ne jaksaa. Pienellä porukalla pittää yrittää pyörittää koko palettiaö

Haastateltavat nostivat esille kehittämisideaksi, että työntekijöille annettaisiin koulutusta siitä, kuinka vanhemman hyvinvointia ja heidän omaa jaksamista voitaisiin päivähoitosta käsin tukea. Vanhemmat toivat esille sen, että onko päivähoiton työntekijöillä taitoa huomata vanhemman väsymys ajoissa ja puuttua siihen. Vanhemmilta nousi myös esille ehdotus, että päivähoito voisi tehdä enemmän yhteistyötä perheiden kanssa ja tällä tavoin luoda vahvempaa luottamussuhdetta vanhempien ja päivähoiton välille. Vanhemmat toivoivat myös, että päivähoiton työntekijät uskaltaisivat ottaa esille vanhemman oman jaksamisen.

öOlla yksinhuoltaja, eihän se helppoa ole. Saa tasapainotella työn ja perhe-elämän välillä, huolehtia lasten tarpeista ja viiä niitä harrastuksiin ja kaikki se on vaan ja ainoastaan omilla harteilla ja oot yksin vastuussa kaikesta. Ei se haittaa, siihen on asennoitunu ja omia lapsia rakastaa yli kaiken, mutta oishan se kiva, jos joskus kysyttäs, kun lasta meet hakee, että hei miten sää voit?ö

öKodin ja päivähoiton yhteistyötä, että vanhemmillaki ois mahdollisuus osallistua päivähoiton toimintaa. Niinku vaikka päiväkodin ja kodin välisiä yhteisiä päiviä vois olla, lapsellekki ois tärkeätä, että vanhemmat näkee mitä lapsi päivät tekee.ö

7.2 Muut tukea tarjoavat tahot

Vanhemmat toivoivat, että olisi hyvä, jos päivähoiton puolelta saisi jonkinlaisen konkreettisen lomakkeen, jossa on esimerkiksi perheneuvolaan suorat puhelinnumerot. Vanhemmat kertoivat, että avun hakeminen olisi väsyneenä helpompaa, jos vanhemmalla olisi heti käden ulottuvilla tieto mihin voi ottaa yhteyttä. Jos tiedonhakeminen on työlästä, jää myös avun hakeminen helposti ajatuksen tasolle.

Muut tahot, joista vanhemmat ovat saaneet tukea vanhemmuuteen, olivat neuvola ja perheneuvola. Neuvolan työntekijät olivat tukeneet vanhempia paljon. Sieltä he olivat saaneet neuvoja lapsen kasvua ja kehitystä koskeviin asioihin sekä vanhempana olemista koskeviin kysymyksiin. Toisaalta vanhemmat kertoivat, ettei neuvolasta saanut tukea ja apua vaikka sitä pyysikin, vanhempien väsymykseen ei puututtu. Vanhemmat kertoivat, että harjoittelussa olleiden opiskelijoiden rooli oli tärkeä, koska he puuttuivat vanhemman väsymykseen ja ohjasivat vanhempaa avun piiriin. Kontaktit neuvolan kanssa olivat kuitenkin vähäiset ja ne liittyivät yleensä lapsen neuvolakäyntien yhteydessä tapahtuviin keskusteluihin.

öNeuvolan työntekijä kerto suoraan minne menet ja minne soitat, sääku oot väsynyt, et sää jaksa sitä ite selvittää. Se ois jäänyt soittamatta, jos ite ois joutunu alkaa selvittää mistä apua saan.ö

öSe on hyvä, ku sulla on pitkä suhde jonkun kans, ni mun ei tarvinnu ku istahtaa ja työntekijä (neuvolan) heti kysy mikä sulla on, ku sä et näytä siltä, että kaikki on hyvin. ö

Perheneuvola oli ollut tukipilari yksinhuoltajan arjessa. Siellä jokainen otettiin vastaan yksilönä ja heitä kuunneltiin ja tuettiin. Perheneuvolan työntekijöillä haastateltavat kokivat olevan heille myös aikaa. Sieltä vanhemmille annettiin neuvoja ja ohjeita. Perheneuvolan kautta vanhemmat saivat myös tukiverkostoa, mikäli sitä ei muuten ollut. Perheneuvolan ja sosiaalitoimen yhteistyöllä oli mahdollista rakentaa luotettava tukiverkko, joka auttoi keventämään yksinhuoltajan taakkaa arjesta selviytymisessä. Vanhemmat kokivat, että perheneuvolaan pääsy kesti suhteettoman kauan ja kriisiytyneessä tilanteessa he olisivat toivoneet saavansa apua nopeasti. Palveluiden saatavuus koettiin kuitenkin hyvänä ja perheneuvolan koettiin vastaavan tuen tarpeeseen tarpeeksi nopeasti.

öSinällään on harmi, että tällä paikkakunnalla perheneuvolan palveluita ei tarjota tai sitä ei tulla tuputtamaan tai kyselemään tarviinko apua. Kyllä se avun etsiminen piti lähteä ihan itsestä. Sieltä kuitenkin sit sain niitä käytännönasioiden järjestämiseen apuja ja neuvoja, niinku miten vaikka huoltajuusasioita pitäis alkaa selvittääö

Haastateltavien mielestä päivähoiton tulisi kehittää yhteistyötään neuvolan ja perheneuvolan kanssa. Näiltä tahoilta päivähoiton työntekijät voisivat saada uusia ohjeita ja neuvoja lapsen kehityksen tukemiseen sekä koko perheen huomioimiseen. Pelkkä lapsen hoitaminen päivähoitossa ei riitä, vaan hoitajilla täytyy olla ammatillinen valmius myös henkisen tuen antamiseen niin vanhemmille, kuin lapsillekin siinä määrin, kuin se päivähoiton resursseihin mahtuu. Hoitajilla tulisi olla myös tietoa siitä, mihin vanhemmat voisi ohjata, mikäli huomaavat, ettei päivähoiton tuki yksin riitä. Haastateltavien mielestä tiedonkulku näiden tahojen välillä pitäisi olla aktiivisempaa.

öPerheneuvolassa on tosi ammattitaitosta porukkaa, eikä siellä kukaan tuomitse siitä, että oon yksinhuoltaja. Päivähoiton työntekijöillä olis paljon opittavaa perheneuvolasta. Miks ne ei vois pitääkki jonkinlaista koulutusta päivähoijossa, esim. näin toimit uhmaikäisen kanssa konfliktitilanteessa.ö

Vanhemmat kertoivat, että olivat itse hakeutuneet saamaan apua lastensuojelun avo-
huollon tukitoimista. Vanhemmat toivat esille, että he olivat itse löytäneet tietoa esi-
merkiksi lehdistä, ettei perhetyöhön tarvita enää lastensuojelun asiakkuutta. Tähän van-
hemmat toivoivatkin muutosta. Vanhemmat toivoivat myös, että päivähoito olisi enem-
män vanhempien tukena ja apuna hakemassa palveluita ja kertomassa erilaisista tuki-
toimista. Kriisiytyneessä perhetilanteessa vanhemmat olivat itse etsineet ja saaneet apua
sosiaalitoimelta ja päässeet ensi- ja turvakodille turvaan. Apua oli lopulta saanut nope-
asti, mutta vanhempien epätietoisuus siitä, mitä kriisitilanteessa tulisi tehdä ja mistä
apua saa, oli lisännyt kynnystä sekä hidastanut avun saamista.

*öEhottomasti pitäis joka puolella muistaa tarjota apua, että sitä on tarjol-
la!ö*

*öPerhetyöntekijät oli silloin tosi ylityöllistettyjä. Ite ootit sitä, että kerran
viikossa saat apua ja voit vaikka nukkua hetken ja sittenku se perruuntu,
ni oli tosi suuri pettymys. ö*

*öPerhetyöntekijä teki olon tosi luottavaiseksi eikä aina ollu pakko lähteä
mihinkään. Kerranki jäin vain juttelee perhetyöntekijän kans ja parantaa
maailmaaö*

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Yksinhuoltajuus Suomessa teoksessa todetaan, että yleisesti ottaen yksinhuoltajat näkevät perheensä toimivuuden positiivisena. (Broberg & Tähtinen 2009, 168.) Sama käy ilmi meidän tutkimuksessamme. Haastattelemamme yksinhuoltajat kokivat yksinhuoltajuuden toimivana ja antoisana. Vuorovaikutus lasten kanssa on helpompaa, kun parisuhhteissa olleet ongelmat eivät hankaloita ihmissuhteita.

Haastattelemamme vanhemmat uskoivat, että tutkimuksemme antaa vanhempien äänen kuuluviin ja jatkossa päivähoidossa huomioitaisiin enemmän koko perhettä ja sen jakamista. He uskoivat myös, että tulokset auttavat päivähoitoa parantamaan niin sanottuja ongelmakohtia ja näin ollen jokainen perhe saa tasavertaista tukea vanhemmuuteen ja lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Haastateltavat kokivat tutkimuksemme ajan kohtaiseksi ja tarpeelliseksi.

8.1 Vanhempien kokemukset päivähoidosta saadusta tuesta

Kasvatuskumppanuuden toivottiin näkyvän päivähoidon arjessa enemmän. Molempipuolinen luottamus ja kunnioitus ovat ehdoton pohja onnistuneelle hoitosuhteelle, aivan kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 31632) käy ilmi. Kuuleminen ja avoin keskustelu koettiin myös heikkoudeksi päivähoidossa. Vanhemmat toivoivat, että päivähoidon henkilökunta kertoisi avoimesti päivän tapahtumista ja lapseen liittyvistä asioista yleensäkin. Kynnys kysyä tai puhua päivähoidon henkilökunnan kanssa koettiin välillä korkeaksi. Kasvatuskumppanuus tarvitsee pohjalleen vanhempien ja henkilökunnan välisen luottamuksen toimiakseen tarkoituksenmukaisesti, eli lapsen etua ajatellen. (Stakes 2005, 31632.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on kerrottu, että varhaiskasvatussuunnitelma tulee laatia jokaiselle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa ja sitä tulee päivittää säännöllisesti. Tällä tavoin koko henkilöstö voi toimia lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden ottaen ja vanhemmat voivat vahvistaa luottamusta siitä, että päivähoidossa ja kotona on yhteneväiset linjaukset lapsen kasvatuksessa (Stakes 2005, 32-33.) Vanhemmat kertoivat, että lapselle ei ole tehty varhaiskasvatussuunnitelmaa ollenkaan tai sitä ei ole päivitetty säännöllisesti. Päivähoito ei noudata valtakunnallista varhaiskasvatussuunni-

telman perusteen-ohjeistusta ja näin ollen päivähoitopalvelut eivät ole kaikilta osin laadukasta ja tavoitteellista.

8.2 Toiveet vanhemmuuden tukemiseen päivähoitossa

Vanhempien osallisuus päivähoitossa on vielä pientä. Kasvatuskumppanuus on auttanut siinä, että vanhempia kuullaan enemmän ja heidän toiveitaan ja mielipiteitään otetaan huomioon. Yhteistyötä toivottaisiin kuitenkin enemmän. Vanhemmat toivoivat saavansa tukea jokapäiväiseen vanhempana olemiseen, ei pelkästään kriiseihin. Se, että kysyttäisiin koko perheen kuulumisia ja jaksamista madaltaisi kynnyksiä pyytää apua. Varhainen puuttuminen ja puheeksi otto kantavat kauas ja näillä pienillä asioilla voidaan saada suuria saavutuksia perhettä tuettaessa.

Selänteen omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan on sisällytetty strategiset tavoitteet lasten ja perheiden palveluiden kehittämiseksi, tavoitteet ovat teemoitettuna varhaiseen puuttumiseen, vanhemmuuden tukemiseen sekä asiakaslähtöisyyteen. (Peruspalvelukuntayhtymä Selänne 2011, hakupäivä 2.6.2015.) Tutkimustulostemme mukaan Pyhäjärven päivähoito ei kaikilta osin vastaa asetettuihin tavoitteisiin.

8.3 Muut vanhemmuutta tukevat tahot

Vanhemmat toivat haastatteluissa ilmi, että toivovat päivähoiton henkilökunnalta samanlaista ammatillisuutta, kuin esimerkiksi neuvolan tai perheneuvolan työntekijöillä on. Perheneuvolassa autetaan koko perhettä, ei keskitytä ainoastaan lapseen. Tällaista osaamista toivottiin myös päivähoitoon.

Vanhemmat toivovat, että päivähoito tekisi enemmän yhteistyötä myös neuvolan ja perheneuvolan kanssa. Kaikki osapuolet toimivat lapsen hyväksi, joten yhteistyö ja tiedonkulku tulisi olla jatkuvaa ja saumatonta. Yhteistyötä eri tahojen kanssa toivottiin nimenomaan yleisellä tasolla, esimerkiksi uhmaikäisen kanssa toimimisessa tai konfliktitilanteissa. Päivähoitossa ja neuvolassa asiakkaan tuentarve huomioidaan aina yksilöllisesti. Yhteistyö päivähoiton ja neuvolan välillä on tärkeää, koska päivähoiton henkilöstö tapaa asiakkaita päivittäin ja usein päivähoiton henkilöstöllä on tiedossa sellaiset erityistunteet, joita neuvolassa ei tiedetä. Tällöin vanhempien luvalla tapahtuva tiedon

vaihtaminen neuvolan kanssa mahdollistaa laadukkaan pohjan sekä vanhemmuudelle että lapsen kehitykselle. (Armanto & Koistinen 2007, 26.) Pyhäjärven päivähoitossa yhteistyötä neuvolan kanssa tulisi kehittää, jotta lapsen ja vanhemman tuen tarpeisiin voitaisiin vastata mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

8.4 Pohdinta

Opinnäytetyössä tutkitaan yksinhuoltajien kokemuksia siitä, miten päivähoito on tukenut heidän vanhemmuuttaan. Tavoitteena oli tulosten perusteella tuottaa toimeksiantajallemme tietoa päivähoitopalveluiden toimivuudesta yhden vanhemman perheiden kohdalla. Työn alusta asti taustalla on ollut meidän oma halumme olla mukana kehittämässä päivähoitopalveluita ja mielestämme onnistuimme siinä hyvin ja saimme monipuolisesti vanhempien kokemuksia päivähoitopalveluiden vastaamisesta heidän tuen tarpeisiin.

Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluina. Haastattelut sujuivat hyvin, vapaaehtoisesti haastatteluun mukaan lähteneet vanhemmat halusivat tuoda mielipiteensä esille ja halusivat olla mukana kehittämässä päivähoitopalveluja Pyhäjärvellä. Myös toimeksiantajamme oli kiinnostunut kehittämiseidestämme ja lähti innolla mukaan. Yhteistyömme sujuikin saumattomasti.

Haastattelutilanteet olivat mielestämme örentojaö. Kysymykset eivät olleet suorina, vaan keskustelu eteni teemojen mukaan. Joidenkin kanssa keskustelut venyivätkin pidemmiksi kuin toisten. Parasta koko opinnäytetyön tekemisessä olikin kuulla haastateltavien kokemuksia ja mielipiteitä. Koemme myös, että haastattelutilanteet olivat opettavaisia ja saimme kokemusta kuinka asiakkaiden kanssa voidaan keskustella avoimesti, mutta luottamuksellisesti. Mielestämme tämä kokemus kasvatti ammattitaitoamme, koska meidän molempien tulevissa työtehtävissä tulee osata luoda luottavainen keskusteluyhteys asiakkaan ja työntekijän välille, jotta asiakasta voidaan tukea ja auttaa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

Suurimmat haasteet opinnäytetyötä tehdessä olivat kahden koulun ohjeiden sovittaminen yhteen ja aikatauluttaminen. Oppilaitosten erilaiset käytännöt opinnäytetyöprosessissa hankaloittivat myös välillä työmme etenemistä. Motivaation lasku johtuikin juuri

näistä tekijöistä. Olisimme toivoneet molemmilta kouluilta enemmän joustavuutta ja soveltamishalukkuutta käytänteiden suhteen. Ohjaus, jota opettajilta saimme, oli kuitenkin laadukasta ja tarpeellista ja auttoi meitä etenemään työssämme. Haasteeksi koimme myös tietoperustan laatimisen, kuinka saamme sisällettyä tietoperustaan kahden eri ammattialan tietoperustaa, jotta opinnäytetyömme tukisi meidän molempien oppimista ja ammatillista kasvua. Olemme myös pohtineet koko opinnäytetyönprosessin aikana olemmeko osanneet rajata tietoperustan siten, että se tukisi tutkimustamme. Haastattelu- ja tehdessämme esiin nousi ilmiöitä, joita emme olleet osanneet odottaa, mutta suurimmaksi osaksi tietoperustasta löytyi asiat, joita myös vanhemmat haastatteluissa painottivat ja toivat esiin.

Olemme pohtineet osallistuiko kaikki halukkaat haastatteluihin, vai oliko yksilöhaastattelu joillekin liian suuri kynnyks osallistua tutkimukseemme. Olemme kuitenkin tulleet siihen tulokseen, että yksilöhaastattelujen avulla saimme parhaimman mahdollisen kuvan vanhempien mielipiteistä, koska haastattelun aikana pystyimme tekemään tarvittaessa tarkempia kysymyksiä ja vanhemmat pystyivät tarkentamaan kysymyksiä meiltä, jos eivät olleet varmoja mitä kysymyksellä tarkoitimme. Pohdimme myös tuliko haastatteluun ilmoittautuminen liian lyhyellä varoitusajalla. Opinnäytetyönprosessi on venynyt meillä pitkään, joten meidän tuli tehdä haastattelut mahdollisimman nopeasti, jotta pystyimme aloittamaan varsinaisen opinnäytetyömme ja analysoimaan haastatteluja.

8.5 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusta tehdessä otimme huomioon laadullisen tutkimuksen eri kriteeri, joita ovat uskottavuus, reflektiivisyys, vaikuttavuus sekä siirrettävyys. Pyrimme selostamaan raportissamme mahdollisimman tarkasti kaikki tutkimuksen vaiheet, kerromme tarkasti kuinka olemme saaneet aineiston kerättyä, millaiset olosuhteet haastatteluissa oli, kuinka kauan ne kestivät, sekä meidän oman itsearvioinnin haastattelutilanteesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226; Kylmä & Juvakka 2007, 1276129.)

Tutkimuksen luotettavuutta sekä uskottavuutta lisäsi myös se, että koko tutkimusprojektin aikana meitä oli kaksi tutkijaa, jolloin pystyimme analysoimaan aineistoa sekä tuloksia kahdesta eri näkökulmasta, tätä kutsutaan myös tutkijatriangulaatioksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 228.) Pohdimme ennakkoon omia asenteitamme tutkittavasta

aiheesta ja pyrimme jättämään ne taka-alalle kaikissa tutkimuksen eri vaiheissa, tavoitteenamme oli olla mahdollisimman puolueettomia tutkittavan aiheen suhteen, joka myös lisäsi tutkimuksen luotettavuutta sekä refleksiivisyyttä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136.)

Olemme liittäneet työhömmme esimerkin aineiston analyysistä, joka myös osaltaan lisää tulosten luotettavuutta

Tutkimusta tehtäessä noudatimme hyvää tieteellistä käytäntöä (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta 2012, hakupäivä 12.3.2015.) ja toimimme tutkimuseettisten ohjeiden mukaisesti. Tutkijoina noudatimme tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja; tulosten tallentamiseen sekä esittämiseen kiinnitimme erityistä tarkkuutta, tutkimuksen arvioinnissa toimme tulokset esiin rehellisesti ja avoimesti. Tutkimuksessamme käytettyjen lähteiden merkitsemiseen kiinnitimme erityistä tarkkuutta, jotta oman tutkimuksemme tuloksia julkaistaessa toisimme esille myös kunnioituksen muiden aihetta tutkineiden työn saavutuksille. Tutkimuksemme toteutettiin ja raportoitiin yksityiskohtaisesti hyvien tieteellisten käytänteiden mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 132-133.)

Olemme hyväksyttäneet tutkimusaiheemme työelämän yhteistyökumppanilla (liite 3). Hänen mielestään aihe on myös ajankohtainen ja tärkeä, eikä Pyhäjärvellä ole aiemmin tutkimusta tehty yhden vanhemman perheiden näkökulmasta. Yhteistyökumppanimme luvalla toimitimme saatekirjeen (liite 1) päivähoitoon. Sieltä päivähoidon henkilökunta toimitti ne yhden vanhemman perheille ja jokainen sai vapaaehtoisesti ottaa yhteyttä meihin, jos halusivat mukaan tutkimukseemme. Tutkittaville kerrottiin saatekirjeessä, että haastattelu nauhoitetaan, mutta analyysien teon jälkeen ne hävitetään asianmukaisella tavalla. Pidimme tutkimuksessa tärkeänä anonyymiutta, koska Pyhäjärvi on pieni kaupunki ja sitä kautta raportoinnissa henkilöiden liian tarkka kuvailu saattaisi johtaa henkilöllisyyden selviämiseen.

8.6 Jatkotutkimusaiheet ja kehittämisisideat

Jatkotutkimusaiheena voisi olla työntekijöiden kokemukset, kuinka heidän mielestään päivähoito tukee yhden vanhemman perheitä ja minkälaista tukea ja lisäkoulutusta työntekijät toivoisivat saavansa, jotta he voisivat tukea yhden vanhemman perheitä koko-

naisvaltaisesti. Tällä tavoin työyhteistyökumppani saisi kokonaisvaltaisen kuvan siitä miten eri toimijat näkevät päivähoito palveluiden vastaavan asiakkaiden tuen tarpeisiin ja näin ollen kehittämään toimintaa monesta eri näkökulmasta. Haastatteluissa nousi myös esiin työntekijöiden sosiaalisen median käyttäminen, joten opinnäytetyönä voisi olla myös työntekijöiden ohjaus kuinka sosiaalisessa mediassa tulisi käyttäytyä, jotta vaitiolovelvollisuus voitaisiin turvata.

8.7 Opinnäytetyöprosessi ja ammatillinen kehitys

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut antoisa. Olemme oppineet paljon tutkimuksen tekemisestä ja haastattelusta. Lisäksi olemme saaneet aikaan tutkimuksen joka hyödyttää niin toimeksiantajaamme kuin palveluiden käyttäjiäkin, joten saavutimme tavoitteemme. Haastatteluiden litterointien haasteellisuus palkitsi työn lopussa, kun saimme asiat paperille ja haastattelunauhut hävitettiin. Olimme taas askeleen lähempänä valmista työtä.

Ammatillinen kasvu on molemmilla ollut huomattavaa. Oma kiinnostuksemme aiheeseen ja motivaatio ovat auttaneet perehtymisessä aiheeseen ja syventänyt oppimista. Tiedonhankintataidot ovat kehittyneet merkittävästi ja lähdekriittisyyttäkin on tullut enemmän. Yhteistyötaitojen ja palvelujärjestelmän tuntemuksen koemme myös kehittyneen merkittävästi.

LÄHTEET

Armanto, A. & Koistinen, P. 2007. Neuvolatyön käsikirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Broberg, M. & Tähtinen, J. 2009. Perheen toimivuus ja vanhemmuus yksinhuoltajaperheissä. Teoksessa Forssén, K., Haataja, A. & Hakovirta, A. (Toim.) *Yksinhuoltajuus Suomessa*. Helsinki: Väestöliitto, 69670., 1566157.

Elomaa, R. & Keskitalo, K. 2012. Vanhemmuuden tukeminen. Hakupäivä 28.11.2014.

http://www.ppshp.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/npp/embeds/26724_Riitta_Elomaa_Kirsti_Keskitalo_vanhemmuuden_tukeminen_1.3.2012.pdf.

Hietaharju, P. & Nuutila, M. 2010. Käytännön mielenterveystyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. osin uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Porvoo-Helsinki: WSOY.

Karila, K. 2001. Moniammatillisuus ja päiväkotitoiminnan suunnittelun perusteita. Teoksessa A. Helenius, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. Pienet päivähoidossa, alle kolmivuotiaiden varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 271-271.

Karila, K & Nummenmaa, A R. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen, kuvauskohteenä päiväkoti. Helsinki: WSOY.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta- Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino Oy.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset diskursiivisella näyttämöillä. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.

Keskinen, S. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Tampere: Tammer-paino

Kontio, M. 2010. Moniammatillinen yhteistyö. Oulu: Tukeva-hanke.

Kuhanen, C., Oittinen, P., Kanerva, A., Seuri, T. & Schubert, C. 2010. Mielenterveyshoitotyö. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen Terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Laki lasten päivähoidosta 25.3.1983/304.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.

Mahkonen, S. 2013. Päivähoito ja laki. Helsinki: Edita.

Marttunen, M. 2015. Riittävän hyvä vanhemmuus. Hakupäivä 12.3.2015

http://www.epshp.fi/kersanet/vanhemmuus/vanhemmuus/riittava_vanhemmuus.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä; Gummerus kirjapaino.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne. 2013. Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Hakupäivä 5.2.2015. <http://selanne.net/neuvolatoiminta>.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne. 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Hakupäivä 6.1.2014.

http://selanne.net/instancedata/prime_product_julkaisu/selanne/embeds/selannewwstructure/13784_Varhaiskasvatussuunnitelma_2011.pdf.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne. Varhaiskasvatus/päivähoito. 2013. Hakupäivä 6.1.2014. <http://selanne.net/paivakotipalvelut>.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. 2012. Vanhemmuuden tukeminen. Hakupäivä 28.11.2014.

http://www.ppsHP.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/npp/embeds/26724_Riitta_Elomaa_Kirsti_Keskitalo_vanhemmuuden_tukeminen_1.3.2012.pdf

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. 2013. Hankkeen esittely ja raportointi. Hakupäivä 23.11.2014.

<http://www.sosiaalikollega.fi/hankkeet/pakaste2/lapsen-hyva-arki/hankkeen-esittely-ja-raportointi>

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro.

Savonia.2013a. Opetussuunnitelmat. Hakupäivä 30.11.2013

<http://portal.savonia.fi/amk/node/209?yks=IS&konr=2814&tab=2>.

Savonia. 2013b. Sairaanhoitajan ammattispesifit kompetenssit . Hakupäivä

30.11.2013 http://webd.savonia.fi/nettiops/Sairaanhoitajankompetenssit_TE11S.pdf.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveystalvet. 2013. Hakupäivä. 6.1.2014.

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/paivahoito.

Sosiaaliportti. Sosionomi (AMK) ó tutkinto. 2013. Hakupäivä 29.11.2013
http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/sosiaalialanamkverkosto/sosiaaliala_ammattikorkeakouluissa/sosionomi_amk_tutkinto/.

Stakes. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2004. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Stakes. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustanneosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö. Hakupäivä 12.3.2015. <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta>.

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011. 338/2011.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>

Yhden vanhemman perheiden liitto Ry. 2014. Yhden vanhemman perheet tilastoina. Hakupäivä 2.13.2014.
<http://www.yvpl.fi/media/yhden-vanhemman-perheet-tilastoina/>.

LIITTEET

Liite 1 Saatekirje

Liite 2 Teemahaastattelurunko

Liite 3 Esimerkki alakategorian muodostamisesta

Liite 4 Sisällönanalyysi 1

Liite 5 Sisällönanalyysi 2

Liite 6 Sisällönanalyysi 3

Liite 7 Tutkimuslupa

Liite 8 Viranhaltijapäätös

Teemme opinnäytetyötä Pyhäjärvisistä yhdenvanhemman perheistä, jotka ovat päivähoiton asiakkaina. Opinnäytetyön aiheemme on yhdenvanhemman perheiden kokemukset, kuinka Pyhäjärven päivähoito vastaa teidän tuen tarpeisiinne, millaista tukea te toivoisitte päivähoitolta saavanne ja miltä muilta tahoilta olette tukea saaneet. Pyhäjärven kaupunki haluaa kehittää päivähoitopalveluita ja vastauksianne hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.

Opinnäytetyömme on määrä valmistua toukokuuhun 2015 mennessä, jonka jälkeen se tallennetaan ja julkaistaan Theseuksessa. [Www.theseus.fi](http://www.theseus.fi) on ammattikorkeakoulujen yhteinen opinnäytetöiden julkaisupaikka.

Olemme sairaanhoitajaopiskelija Hanna-Reetta Majava, Savonia ammattikorkeakoulusta sekä sosionomiopiskelija Marjo Niskanen, Oulun ammattikorkeakoulusta. Koulutukseemme liittyy opinnäytetyön tekeminen. Tarkoituksenamme on kartoittaa nauhoitettujen yksilöhaastatteluiden avulla kuinka te koette saavanne tukea päivähoitolta ja millaista tukea te haluaisitte saada. Opinnäytetyömme tutkimusaineisto koostuu siis teidän yksilöllisistä kokemuksista.

Vastauksenne käsittelemme luottamuksellisesti ja haastattelumateriaalin tuhoamme asianmukaisesti, kun olemme saaneet aineiston analysoitua. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja sen saa keskeyttää halutessaan.

Jos olette halukas osallistumaan tutkimukseemme ja suostutte yksilöhaastatteluun, ottaa puhelimitse tai sähköpostitse yhteyttä 8.5.2015 mennessä. Yhteystietomme ovat:

Hanna-Reetta Majava puh. 0400 568 082, hanna-reetta.K.majava@edu.savonia.fi

Marjo Niskanen puh. 040 733 4350, o1nima00@students.oamk.fi

Yhteistyötä odottaen

Hanna-Reetta Majava & Marjo Niskanen

Tutkimuksemme käsittelee kokemuksiin perustuvaa aineistoa ja aineiston kasaamme haastattelemalla kohderyhmään kuuluvia vapaaehtoisia henkilöitä.

Teemoiksi haastatteluihin olemme valinneet seuraavat teemat:

1. Vanhemmuus
 - Millaiseksi koet oman vanhemmuutesi?
 - Mitä on mielestäsi riittävän hyvä vanhemmuus?

2. Päivähoidosta saatu tuki
 - Millä tavoin päivähoito tukee vanhemmuuttasi?
 - Kuinka kasvatuskumppanuus tulee ilmi lapsesi päivähoitopaikassa?
 - Millaista palautetta haluaisit antaa Pyhäjärven päivähoidolle? Millaisissa asioissa koet tarvitsevasi tukea ja oletko sitä niihin asioihin saanut?
 - Mitä asioita mielestäsi päivähoidossa tulisi kehittää, jotta se tukisi vanhemmuutta parhaalla mahdollisella tavalla?

3. Muut tukea antavat tahot
 - Miltä muilta tahoilta olet saanut tukea vanhemmuuteen? (Esim. neuvola, perheneuvola)
 - Millaista tukea olet saanut?
 - Mitä asioita tulisi kehittää?

ESIMERKKI ALAKATEGORIAN MUODOSTAMISESTA

ALKUPERÄINEN ILMAUS	PELKISTETTY ILMAUS	ALAKATEGORIA
<p><i>öJos tulis kasvatukseen liittyviä kysymyksiä ni varmasti ekana kääntysin päivähoidon puoleen, meillä kuitenkin on yhteinen linjaus kasvatusasioissa.ö</i></p> <p><i>öí ja meillä on päivähoijon työntekijöiden kanssa samanlainen linjausí Tiiän, että mun lasta tuetaan ja tsemptaan päivähoijossaí ö</i></p>	<p>Yhteinen kasvatuslinja</p> <p>Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen</p>	KASVATUSKUMPPANUUS
<p><i>öNuorilla vastavalmistuneilla hoitajilla on enempi ymmärrystä niin yksinhuoltajuudesta, ku vanhemmuudesta yleensäkkií ö</i></p> <p><i>Mun mielestä nuoremmilla hoitajilla on parempi ammattitaito hoitaa ne tilanteet, ku lasten leikit menee villiksiö</i></p>	<p>Empatia</p> <p>Ammattitaito</p>	AMMATTITAITO JA KOULUTUS
<p><i>öí mutta oishan se kiva, jos joskus kysyttäs, kun lasta meet hakee, että hei miten sää voit?ö</i></p>	<p>Kysyminen</p>	KOKO PERHEEN TUKEMINEN

SISÄLLÖNANALYYSI 1

ALAKATEGORIA	YLÄKATEGORIA	YHDISTÄVÄ KATEGORIA
Vastuu	Tämänhetkinen vanhemmuus	VANHEMPIEN KOKEMUKSIA VANHEMMUUDESTA
Turvallisuus		
Arjen tasapaino		
Onnellisuus		
Arjen sujuminen		
Perustarpeet		
Rakkaus		
Omat lapsuudenkokemukset		
Turvallisuus	Riittävän hyvä vanhemmuus	
Luottamus		
Voimavarat		
Läsnäolo		
Lapsen hyvinvointi		

SISÄLLÖNANALYYSI 2

ALAKATEGORIA	YLÄKATEGORIA	YHDISTÄVÄ KATEGORIA
Luottamus	Miten päivähoito tukee vanhemmuutta	PÄIVÄHOIDOSTA SAATU TUKI
Yhteiset kasvatulinjat		
Ammattitaito		
Empatia		
Ymmärtämättömyys		
Tuen puute		
Syylittäminen	Kasvatuskumppanuus	
Varhaiskasvatussuunnitelma puuttuu		
Henkilökunnan vaihtuvuus		
Tiedonkulku ja dialogi	Palaute päivähoidolle	
Ammatillisuus ja koulutus		
Some		
Kuunteleminen ja ymmärrys		
Yhteistyö		
Kiire		
Omahoitajuus	Millaisissa asioissa tukea tarvitaan	
Lapsen kasvu ja kehitys		
Jaksaminen		
Vanhemmuus	Mitä voisi kehittää	
Yhteistyö ja omahoitajuus		
Koulutus		
Varhaiskasvatussuunnitelma		

SISÄLLÖNANALYYSI 3

ALAKATEGORIA	YLÄKATEGORIA	YHDISTÄVÄ KATEGORIA
neuvola	Mitkä muut tahot tukevat vanhemmuutta	MUUT TUKEA ANTAVAT TAHOT
Perheneuvola		
Perhetyö/lastensuojelu		
Ensi- ja turvakoti		
Vanhemmuuden haasteet	Minkälaista tukea	
Lapsen kasvu ja kehitys		
Väsymys		
Tukiverkosto		

Anomus
Ohje

1 (4)

17.4.2015

Anomus

Tutkimuksen tekijät

Nimi: Hanna-Reetta Majava
Opinto-oikeusnumero: IS56199
Ryhmäkoodi: SH2KQ
Koulutusohjelma: **Hoitotyön koulutusohjelma**
Tutkinto: **Ammattikorkeakoulututkinto**
Osoite: Viirelöntie 118 86800 Pyhäsalmi
Puhelin: +358400-568082
Sähköposti: hanna-reetta.k.majava@edu.savonia.fi
muu käytössä oleva sähköposti:

Nimi: Marjo Niskanen
Opinto-oikeusnumero:
Ryhmäkoodi:
Koulutusohjelma: **Sosiaalialan koulutusohjelma**
Tutkinto: **Ammattikorkeakoulututkinto**
Osoite:
Puhelin: +358
Sähköposti: @edu.savonia.fi
muu käytössä oleva sähköposti:

Nimi:
Opinto-oikeusnumero:
Ryhmäkoodi:
Koulutusohjelma: Valitse kohde.
Tutkinto: Valitse kohde.
Osoite:
Puhelin: +358
Sähköposti: @edu.savonia.fi
muu käytössä oleva sähköposti:

Anomus
Ohje

2 (4)

17.4.2015

Tutkimuksen ohjaaja/ohjaajat

Ohjaaja Katrina Hyvönen
Puhelin +358447856617
Sähköposti katrina.hyvonenavonia.fi

Ohjaaja Riikka Huttunen
Puhelin +358505936438
Sähköposti riikka.huttunenamk.fi

Ohjaaja Selja Kokko
Puhelin
Sähköposti selja.kokkoamk.fi

Tutkimus

Tutkimuksen nimi/aihe: Yhden vanhemman perheet päivähoiton asiakkaana Pyhäjärvellä

Tutkimuksen tarkoitus: Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää asiakkaiden kokemuksia, miten yhden vanhemman perheet saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta tai muilta yhteistyötahoilta, esimerkiksi neuvolasta.

Tutkimustehtävät: 1. Millaisia kokemuksia pyhäjärvisillä yhden vanhemman perheiden vanhemmilla on siitä, miten he saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta?

2. Millaista tukea pyhäjärviset yhden vanhemman perheet toivovat saavansa vanhemmuuteen päivähoidolta?

3. Miltä muilta tahoilta yhden vanhemman perheet ovat saaneet tukea vanhemmuuteen?

3.1. Millaista tukea yhden vanhemman perheet saavat muilta tahoilta?

Tutkimusote ja -menetelmät: Laadullinen tutkimus, aineiston analyysi

Tutkimusajankohta: alkaa 20.4.2015 ja päättyy 30.5.2015

Tutkimuspaikka: Pyhäjärvi

Tutkimussuunnitelma liitteenä

Allekirjoitukset

Paikka ja päivämäärä: IISALMI 20.4.2015

Tutkimuksen tekijä/tekijät: *Mikko K... Hanna-Reetta Majava*
Harjo Niskanen Hanna-Reetta Majava

Oppilaitoksen edustaja/yhteyshenkilö: *Uurtila J...
ANNIKA JOKIMAINEN*

Anomus
Ohje

4 (4)

17.4.2015

Päätös

Tutkimuslupa myönnetään

Yhteyshenkilö RITVA KOSKILIN / MINNA HATTUNEN

Tutkimuslupaa ei myönnetä

Perustelut

Tutkimuksen valmistuttua tekijät toimittavat tutkimuksen yhteyshenkilölle

tiivistelmän (suomeksi / englanniksi)

tutkimusraportin tai/ja

esittelevät tutkimuksensa suullisesti

HAAKALINEN 4.5.2015

Paikka ja päivämäärä

Outi Vuolle / RITVA KOSKILIN VS. KUNTAYHTYMÄN JOHT.

Allekirjoitus (Nimi ja virka-asema)

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Selostus	Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijat Hanna-Reetta Majava ja Marjo Niskanen hakevat 17.4.2015 päivätyllä tutkimuslupa-anomuksella tutkimuslupaa Ppky Selänneestä ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tekemistä varten. Opinnäytetyön aiheena on "yhden vanhemman perheet päivähoiton asiakkaina Pyhäjärvellä"
Perustelut	Opinnäytetyön tutkimuslupa ja tutkimussuunnitelma liitteenä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää asiakkaiden kokemuksia, miten yhden vanhemman perheet saavat tukea vanhemmuuteen päivähoidolta tai muilta yhteistyötahoilta, kuten neuvolasta.
Sovelletut oikeusohjeet	Ppky Selänneen hallintosääntö.
Päätös	Hyväksytään Oulun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman ja sosiaalialan koulutusohjelman opiskelijoiden Hanna-Reetta Majavan ja Marjo Niskanen tutkimuslupa-anomus seuraavin ehdoin: Tutkimuksessa tulee noudattaa eettisiä periaatteita ja salassapitosäädöksiä. Tutkittavien anonymiteetista tulee huolehtia tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Tutkimukseen osallistuvilta tulee pyytää kirjallinen tietoinen suostumus haastattelutilanteessa tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimuksesta ja tiedonkeruusta ei saa aiheutua haittaa eikä kustannuksia Ppky Selänneelle. Tutkimuksen tulokset pyydetään toimittamaan päivähoiton ja neuvolan käyttöön tutkimuksen valmistuttua.

Päiväys : 6.5.2015

Allekirjoitus:

Ritva Kosklin
Kuntayhtymän johtaja

Oikaisuvaatimusohje: Tästä päätöksestä voi tehdä kuntalain 89 §:n mukaisen oikaisuvaatimuksen 14 päivän kuluessa tiedoksisäännöstä kuntayhtymähallitukselle: osoite PL 66 85801 Haapajärvi.

Päätöksen tiedoksi: Hanna-Reetta Majava
Marjo Niskanen
Annikki Jauhiainen